

T.C.

KÜTAHYA VALİLİĞİ

İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

2013-2017 YILLARI
TARIMSAL KURAKLIKLA
MÜCADELE
EYLEM PLANI

EYLÜL 2013

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
AMAÇ	1
STRATEJİ	1
TANIMLAR	2
1. GENEL BİLGİLER	
1.1. İl'e ait genel bilgiler	
1.2. Kütahya'nın İdari ve Sosyo – Ekonomik Durumu	3
1.3. Tarım ve Hayvancılık Ekonomisi	
1.4. Sanayi Yapısı	
2. İLİN TOPRAK VE ARAZİ KAYNAKLARI	4
2.1. İL TOPRAK KAYNAKLARI	8
2.1.1. Tarım Arazileri Sınıfları	10
2.1.1.1. Kuru Tarım Alanları	10
2.1.1.2. Sulu Tarım Alanları	10
2.1.1.3. Kuru Tarım Arazilerinde Gelecekte Sulamaya Açılacak Alanlar	11
2.1.1.4. Çayır-Mera Alanları	12
2.1.1.5. Diğer Alanlar	14
3. İLİN SU KAYNAKLARI VARLIĞI	14
3.1. AKARSULAR	15
3.2. GÖLLER VE BARAJ GÖLLERİ	16
3.3. İKLİMİ	16
3.3.1. Sıcaklık	16
3.3.2. Yağışlar	17
3.3.3. Basınç ve Rüzgârlar	17
3.4. DSİ 34. ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ VERİLERİ	18
3.5. İLDE SEKTÖRLERE GÖRE SU KULLANIMI 2013 VE 2017 HEDEFİ	18

3.6. SU KAYNAKLARI ENVANTERİNİN HAZIRLANMASI	19
3.6.1. Yerüstü Su Kaynakları Potansiyelinin Belirlenmesi	19
3.6.2. Yeraltı Su Kaynakları Potansiyelinin Belirlenmesi	19
3.6.3. Su Kaynakları ile İlgili Haritalar	19
4. NORMAL KOŞULLARDA YAPILACAK ORTA VE UZUN DÖNEM ÇALIŞMA PLANLARI	19
4.1. YATIRIMLAR	19
4.1.1. Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Yatırımları	19
4.1.1.1. Toplu Basınçlı Sulama Yatırımları Programı	19
4.1.1.2. Yapılması Hedeflenen Projeler ve Çalışmalar	22
4.1.2. D.S.İ'ce Yapılacak Çalışmalar	23
4.1.2.1. Sulama Yatırımları	23
4.1.2.2. Devam Eden Sulama Yatırımları	24
4.1.2.3. Taşkın Önleme	25-30
4.1.2.4. Diğer Yatırımlar (Planlama)	30
4.1.3. İl Özel İdaresi Sekreterliği	31
4.1.3.1. Sulama Yatırımları	30
4.1.4. Orman ve Su İşleri Bakanlığı	34
4.1.4.1. Ağaçlandırma	34
4.1.4.2. Erozyon Kontrol Çalışmaları	35
4.2. İL ERKEN UYARI SİSTEMLERİNİN KURULMASI	35
4.3. UYGULAMA PLANLARI	35
4.3.1. Tarım Bilgi Sistemine Geçilmesi Planı	35
4.3.2. Arazi Kullanım Planlamaları	36
4.3.3. Eğitim ve Yayım Çalışmaları	37
5. KURAK DÖNEMLERDE ALINACAK ÖNLEMLER	37
5.1. Tarımsal Amaçlı Arazi Kullanım Planları ve Projeleri	37
5.1.1. Kuru Tarım Alanlarında	37
5.1.2. Sulu Tarım Alanlarında	38

5.1.2.1. Olası bir kuraklık periyodunda sulu tarım alanlarında uygulanacak arazi kullanım planları	39-47
6. GELİŞTİRİLECEK TARIM DIŞI FAALİYETLER	48
7. EĞİTİM PLANLARI KONULARI	48
8. HASTALIK VE ZARARLILARLA MÜCADELE PLANLARI	48
8.1. HUBUBAT HASTALIK VE ZARARLILARI	48
8.2. BAKLAGİL HASTALIK VE ZARARLILARI	49
8.3. ENDÜSTRİ VE SÜS BİTKİLERİ HASTALIK VE ZARARLILARI	49
8.4. MEYVE VE BAĞ HASTALIK VE ZARARLILARI	50
8.5. SEBZE HASTALIK VE ZARARLILARI	51
8.6. GENEL ZARARLILAR	51
8.7. AMBAR ZARARLILARI	52
8.8. YABANCI OT VE PARAZİT BİTKİLER	52
8.9. ENTEGRE MÜCADELELER	53
8.9.1. Entegre Mücadelede Ana Hedeflerimiz	53
8.9.2. 2013 Entegre Mücadele Programları ve İcraatları	54
8.9.2.1 Kiraz Entegre Kontrollü Ürün Yönetimi (EKÜY)	54
8.9.2.2. Buğday Entegre Mücadele	55
8.9.2.3. Örtü Altı Entegre Mücadele	55
8.9.3. Sürvey Çalışmaları	56
8.10. KARANTİNA ÇALIŞMALARI	57
8.10.1. İç Karantina Faaliyetleri	57
8.11. ZİRAİ MÜCADELE İLAÇ-ALET-BAYİLİK İŞLERİ	58
9. İÇME VE KULLANMA SUYU PLANLAMALARI	59
10. İL TARIMSAL KURAKLIK EYLEM ADIMLARI	61
10.1. KURU TARIM ALANLARI	61-62
10.2. SULU TARIM ALANLARI	63-66

TABLolar

Tablo 1. Tarımsal ve Hayvansal Üretimin Ülke Ekonomisine Katkısı	3
Tablo 2. Kütahya İli Arazi Kullanımı	5
Tablo 3. Kütahya İli İlçeler Bazında Arazi Varlığı ve Kullanım Alanları	5
Tablo 4. Tarım Alanlarının Kullanım Amaçlarına Göre İlçeler Üzerindeki Dağılımı	6
Tablo 5. Kütahya İli Kültüre Elverişli Arazi Kullanımı	7
Tablo 6. Kütahya İli Tarım Arazilerinin İlçelere Göre Sulanabilirlik Durumu	7
Tablo 7. Kütahya İli Büyük Toprak Gruplarına Göre Arazi Kullanımı	8
Tablo 8. Kuru Tarım Alanları	10
Tablo 9. Arazi kullanım kabiliyet sınıflarına göre arazi dağılımı	10
Tablo 10. Sulu Tarım Alanları	10
Tablo 11. Arazi kullanım kabiliyet sınıflarına göre arazi dağılımı	11
Tablo 12. 1999-2012 Yılları Arası Mera Çalışmaları	12
Tablo 13. Mera Çalışmaları Yüzde Oranları	12
Tablo 14. Islah Projeleri Uygulanan Alanlar ve Proje Maliyetleri	13
Tablo 15. Diğer alan bilgileri	14
Tablo 16. İlin su kaynakları varlığı	15
Tablo 17. Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen Ortalama Değerler (1975 - 2013)	16
Tablo 18. Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen En Yüksek ve En Düşük Değerler (1975-2013)	17
Tablo 19. Kütahya İli su kaynağı varlığı	17
Tablo 20. Su kullanımı	18
Tablo 21. 3. Etap Toplu Basınçlı Sulama Yatırımları	20
Tablo 22. 4. Etap Toplu Basınçlı Sulama Yatırımları	20
Tablo 23. 5. Etap Toplu Basınçlı Sulama Yatırımları	21

Tablo 24. 6. Etap Toplu Basınçlı Sulama Yatırımları	21
Tablo 25. Yapılması Hedeflenen Projeler ve Çalışmalar	22
Tablo 26. DSİ ce Yapılacak Sulama Yatırımları	23
Tablo 27. DSİ'nin Devam Eden Sulama Yatırımları	24
Tablo 28. DSİ'nin Taşkın Önleme Projeleri	25
Tablo 29. Kuraklıkla mücadelede önemli olduğu düşünülen diğer yatırımlar.	30
Tablo 30. İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği Sulama Yatırımları	31-34
Tablo 31 Orman ve Su İşleri Bakanlığı Ağaçlandırma Projeleri	34
Tablo 32. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Erozyon Kontrol Çalışmaları	35
Tablo 33. 2013 Yılı Hububat Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele İcraatları	48
Tablo 34. 2013 Yılı Baklagil Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele İcraatları	49
Tablo 35. 2013 Yılı Endüstri ve Süs Bit. Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele İcraatları	49
Tablo 36. 2013 Yılı Meyve ve Bağ Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele İcraatları	50
Tablo 37. 2013 Yılı Sebze Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele İcraatları	51
Tablo 38. 2013 Yılı Genel Zararlılar ile Mücadele İcraatları	52
Tablo 39. 2013 Yılı Ambar Zararlılar ile Mücadele İcraatları	52
Tablo 40. 2013 Yılı Yabancı ot ve Parazit Bitkiler ile Mücadele İcraatları	53
Tablo 41. Entegre Mücadele Programları ve İcraatları	54
Tablo 42. 5 Yıllık Kiraz Eküy Proje Program Teklifleri	55
Tablo-43 5 Yıllık Buğday Entegre Projesi Program Teklifleri	55
Tablo-44 5 Yıllık Örtü Altı Entegre Projesi Program Teklifleri	56

Tablo-45 2012 Yılında İlimizde Uygulanan Alınan Özel Sürvey Çalışmaları	56
Tablo 46. 2013 Yılı Ruhsatlı Fidelik – Fidanlıkların İlçelere Göre Dağılımı	58
Tablo 47. İlimizde Ziraat İlaç ve Alet Bayilerinin Dağılımı	58
Tablo 48. Kuru Tarım Alanlarında Tarımsal İl Kuraklık Eylem Adımları	61
Tablo 49. Sulu Tarım Alanlarında Tarımsal İl Kuraklık Eylem Adımları	63
Tablo 50. Sulu Tarım Alanlarında Tarımsal İl Kuraklık Eylem Adımları (Devamı)	65

EKLER

EK 1- Kütahya İli İdari Haritası

EK 2- Kütahya İli Arazi Kullanım Kabiliyeti Sınıfları Haritası

EK 3- Kütahya İli Büyük Toprak Grupları Haritası

EK 4-Arazi Kullanım Örtüsü Haritası

EK 5- Su Kaynakları Haritası

GİRİŞ

Amaç:

Geçmiş yıllarda olduğu gibi, gelecekte de karşımıza çıkabilecek olan kuraklık, canlıların yaşamı üzerinde çok büyük olumsuz etkileri olan, insanların çeşitli etkinliklerini sınırlayan önemli ekolojik sorunların yaşanmasına neden olan ve her an afete dönüşebilen bir doğal tehlikedir. Çok yavaş gelişerek belirli bir süreçte oluşan bu doğal olayın, devam süresi uzadıkça sonuçları da çok tehlikeli boyutlara ulaşmaktadır. Ülkemizde uzun yıllar önce yaşanmış olan kuraklığın etkileri bu gün bile anlatılmaktadır. Kuraklığın önlenmesi veya tahmini bu günkü teknolojilerle olanaklı değildir. Ancak, bir kriz hali olan kuraklığın olumsuz etkileri alınacak önlemlerle azaltılabilmektedir.

Tarımsal kuraklıkla mücadelede temel amaç, kamuoyunun bilinç düzeyini artırarak tüm paydaşların sürece dahil edilmesiyle arz ve talep yönetimini de dikkate alarak, çevresel açıdan sürdürülebilir tarımsal su kullanım planlaması ile kuraklığın yaşanmadığı dönemlerde ileriye dönük gerekli bütün tedbirlerin alınmasını; kriz dönemlerinde ise, etkin bir mücadele programını uygulayarak kuraklığın etkilerinin asgari düzeyde kalmasını sağlamaktır.

Bu plan, gelecekte kuraklığa bağlı veya anılan diğer sebeplerden dolayı karşılaşılabilecek tarım alanlarındaki susuzluk, başka bir deyişle suyun yetersizliği durumunda, önceden ve sonradan alınacak tedbirleri belirlemek amacı ile hazırlanmıştır.

Strateji:

Tarımsal kuraklıkla mücadelede temel strateji, yeterli kapasiteye ulaşmış kurumsal bir yapıyı geliştirmek, mücadeleyi bütüncül ve kapsamlı bir plan kapsamında yapılabilecek hale getirmek ve tarım sektörünün kuraklıktan en az etkilendiği bir yapıya ulaşmaktır.

Söz konusu amaç doğrultusunda, kuraklıkla mücadele faaliyetlerinin, tarım sektörünü etkileyen diğer afetlerle mücadele faaliyetlerini tamamlayıcı nitelikte yürütülmesine öncelik verilecek; konu ekonomik, sosyal ve toplumsal açıdan bütüncül bir yaklaşımla ele alınacak; toplumun bütün bireyleri, sivil toplum kuruluşları ve ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarının kuraklıkla mücadele konusunda katkı ve katılımı esas alınacaktır.

Bu itibarla; Kuraklıkla mücadelede, kurak yıllarda alınması gereken tedbirlerden önce normal şartlardaki yıllarda alınması gereken tedbirler daha çok önem kazanmaktadır. Bu nedenlerle “Kuraklık Eylem Planı” sadece kuraklık olduğu yıllarda alınacak önlemleri değil, kuraklık olmadan önce yağışlı yıllarda alınacak tedbirleri de içermektedir. Bu bağlamda merkezde ilgili bakanlıklar konuları itibarıyla gelecek yıllarda yapacakları yatırımlar ve kuraklık halinde kısa dönemde yapacakları çalışmaları kapsayan eylem planlarını hazırlamaktadırlar. İllerde ise uygulamaya yönelik tüm kuruluş çalışmalarını kapsayan **tarımsal kuraklık eylem planları hazırlanmaktadır.**

Ülkelere düşen toplam yağış miktarlarına etki etmek çok olanaklı görülmemektedir. Ancak düşen yağıştan yararlanma, kullanılabilir su kapasitesinin artırılması, etkin su yönetimi, toprağa düşen yağışın yeraltına sızdırılması, kaynakların kirletilmeden sürekli kullanımının sağlanması, kurak koşullara uygun iyi tarım uygulamalarının geliştirilmesi gibi kavramlar kuraklıkla mücadele de önemlidir. Bu kavramlar kuraklığın söz konusu olmadığı durumlarda da üzerinde çalışılması gereken kavramlardır. Bu nedenle güncel olan bu kavramların kuraklık

kavramı ile de ilişkilendirilmesi sağlanacaktır. Yukarıda bahsedilen konular halihazır da birden çok kuruluşun sorumluluğunda olan konulardır. Bu konularla ilgili çalışmalar yine mevcut kuruluşlar tarafından sürdürülecektir. Ancak, Merkezde “Tarımsal Kuraklık Yönetimi Koordinasyon Kurulu” (TKYKK), illerde “Tarımsal Kuraklık İl Kriz Merkezi” (TKİKM) çalışmaların yeterli olup olmadığını izleyecek, gerekli uyarı yapacak ve tedbirler alacaktır. Kuraklık sinyalleri alınır alınmaz **TKYKK** tarafından alınacak kararlar illere eylem planının uygulama talimatı ile yapılacak çalışmalar ve alınacak tedbirlerle kuraklığın etkisini azaltmak ana strateji olarak belirlenmiştir.

Kuraklık kararının alınmasından sonra ise, merkez ve il birimleri yasanın verdiği yetkiler doğrultusunda gerekli çalışmaları yapacaktır.

Tanımlar :

Kuraklık:

Kavramsal tanım, kuraklığın genel olarak insanlar tarafından kolay anlaşılmasını sağlamakta ve kuraklık politikalarının belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Kavramsal olarak kuraklık, en basit şekliyle “yağışların, kaydedilen normal seviyelerinin önemli ölçüde altına düşmesi sonucu, arazi ve su kaynaklarının olumsuz etkilenmesi ve hidrolojik dengenin bozulmasına neden olan doğa olayı” olarak tanımlanabilir.

Operasyonel tanım ise, tanımlanan hususun veya etkilerini bir insanın tecrübe sınırları dahilinde ortaya koymak için yapılacak ve gözlenecek kısım, kuraklığın başlangıcı, sonu ve etki derecesinin tanınmasına yardım eder.

Meteorolojik Kuraklık: Kuraklık süresi ve kuraklık derecesi temelinde tanımlanan meteorolojik kuraklık, yağış, nem ve sıcaklık gibi iklim verilerinin en yüksek, en düşük veya ortalama değerlerine göre yorumlanması esasına dayanmaktadır.

Hidrolojik kuraklık: Aküferler (YAS), göller ve rezervuarlar gibi hazır su kaynaklarının su seviyelerinin istatistiki ortalamasının altına düşmesi şeklinde tanımlanabilir. Ortalama yağış zamanlarında bile, artan su kullanımı rezervuarların azalmasına neden olacağından hidrolojik kuraklık ortaya çıkabilir.

Tarımsal kuraklık: Toprakta bitkinin ihtiyacını karşılayacak miktarda suyun bulunmaması olarak tarif edilebilir. Her tarımsal kuraklıkta meteorolojik kuraklık meydana gelmekle birlikte, her meteorolojik kuraklıkta tarımsal kuraklık yaşanmamaktadır.

Sosyoekonomik kuraklık: Meteorolojik, hidrolojik ve tarımsal kuraklık unsurlarının bazı ekonomik malların arzı ve talebine olan etkileriyle ilgilidir. Su yetersizliğinin insanları ve yaşamlarını etkilediği zaman sosyoekonomik kuraklıktan bahsedilir.

Kurak koşullar: Seçilen dönemlerde (Yıl veya aylar) alınan yağışların aynı dönemlerdeki il uzun yıllar yağış ortalamasının %30 altında olduğu dönemler.

Örneğin: Eylül + Ekim + Kasım 2007 yağışları toplamı, uzun yıllar Eylül + Ekim + Kasım ayları yağışları toplamından %30 daha az ise Eylül-Kasım 2007 dönemi kurak dönemdir.

Normal koşullar: Seçilen dönemlerde (Yıl veya aylar) alınan yağışların aynı dönemlerdeki il uzun yıllar yağış ortalamasına yakın veya üzerinde olduğu dönemler.

KÜTAHYA İLİ TARIMSAL KURAKLIKLA MÜCADELE EYLEM PLANI

1. GENEL BİLGİLER

1.1. İl'e ait genel bilgiler:

İlin Yüzölçümü : 1.187.500 Hektar
Nüfus bilgileri : 573.421 Kişi
Ekonomik durum : İlin ekonomisi büyük ölçüde hizmet, tarım ve sanayi sektörlerine dayanmaktadır.

1.2. Kütahya'nın İdari ve Sosyo - Ekonomik Durumu

Kütahya ilinin nüfusu, 2012 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre 573.421 kişidir. Nüfusun 375.267 kişisi şehirlerde yaşarken, 198.154 kişisi belde ve köylerde yaşamaktadır. Şehirde yaşayanların oranı % 65,4 , köyde yaşayanların oranı % 34,5'dir. Yine ADNKS sonucuna göre, il merkezi nüfusu 248.054 dür. Nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Merkez, Tavşanlı, Simav ve Gediz'dir.

Termal suları ile yerli ve yabancı turistlere şifa kaynağıdır. İlin simgesi ve onu bütün dünyaya tanıtan "Çinicilik" Kütahya'da en önemli sanat dalıdır.

Bir çok hastalığa şifa olan Termal Turizm Merkezleri halkın önemli bir geçim kaynağı olma özelliği de taşır. Seramik ve Çinicilik yapımı Kütahya'da ilk olarak Friglerle başlayıp günümüze kadar gelişerek gelmiştir.

1.3. Tarım ve Hayvancılık Ekonomisi

Tablo-1 Tarımsal ve Hayvansal Üretim Ülkelerine Katkısı

Ürün Sektörü	Ekonomiye Katkısı (TL)
Hayvansal	1.287.523.000
Endüstri Bitkileri	85.552.383
Meyveler	160.347.200
Sebzeler	105.198.900
Tarla ve Yem Bitkileri	565.365.360
Süs Bitkileri	2.868
Toplam	2.203.989.711

1.4. Sanayi Yapısı:

İl sanayisi var olan yer altı ve yer üstü kaynaklara dayalı olarak şekillenmiştir. Bu nedenle ilde seramik, porselen, madencilik, orman ürünleri gıda , tarım ve hayvancılığa dayalı sanayi tesisleri kurulmuştur.

Kütahya ili maden rezervleri ve enerji kaynakları açısından da oldukça zengin bir ildir. İlimizde 232 yerde 34 çeşit maden bulunmakta olup bulunan madenlerin Türkiye madenleri içindeki yeri incelendiğinde Türkiye rezervinin bor tuzunda **%45.44'nün**, manyezitte **%31,44'nün**, Kömürde **% 7.06'nın**, demirde **%6,37'nin** ve manganezde **% 6,32'nin** ilimizde olduğu görülecektir.

Faal nüfusun tarımdaki payının % 66.9, Madencilik ve taş ocakçılığında payının % 3.0, imalat sanayi iş kolundaki payının % 6.2, ticaret kolundaki payının %4.87, inşaat işkolundaki payının %3.1 ve toplum hizmetleri işkolundaki payının %12.4 olduğu görülmektedir. Buradan hareketle il ekonomisinin tarım, hayvancılık, imalat sanayi ve madencilik sektörlerine dayandığı söylenebilir.

Sosyo ekonomik gelişmişlik açısından 81 il içerisinde 40 ncı sırada olup İmalat Sanayi Gelişmişlik Sıralamasında ise 31. dir Sanayinin GSYİH içindeki payı % 47,1'dir.

İlimizden 2012 yılı itibariyle **145.487.000 \$ 'lık ihracat** yapılırken **119.629.000 \$'lık ithalat** gerçekleştirilmiştir. **İhracatta** ilk sırayı porselen, seramik, çimento ve toprak ürünlerini içeren sanayi mamulleri yer almıştır.

En çok ihracat yapılan ülkelerin başında ise Almanya, İspanya, Fransa ve İran yer almaktadır. İl olarak en çok ara ve yatırım malı **ithalatı** gerçekleştirilmektedir. Bu da en çok Almanya, Çin, İtalya,Rusya,Fransa gibi ülkelere yapılmaktadır.

Bugün itibariyle ilde toplam **467 sanayi kuruluşu** faaliyet göstermektedir. Bu sanayi kuruluşlarından **5 adedi Kamuya ait olup, 462 adedi özel sektör tarafından kurulmuştur**. Bu sanayi kuruluşlarından **toplam 23.992 kişi** istihdam edilmektedir. İlimizde özel sektöre ait **462** adet sanayi kuruluşunda **18.101 kişi**, kamuya ait **5** adet sanayi kuruluşunda **5891** kişi istihdam olunmaktadır.

İl genelinde iki adedi Merkezde olmak üzere 5 adet O.S.B., 17 adet KSS bulunmaktadır. Bunlardan Kütahya Merkez 1 ve Gediz O.S.B.'ler faaliyette olup Kütahya Merkez 2. OSB, Tavşanlı ve Simav OSB'lerinin faaliyete geçirilmesine çalışılmaktadır. **KSS lerde 1993 adet işyerinde 4252 kişi** çalışmaktadır.

Kuraklık durumunda Sanayi fazla etkilenmeyecektir. Çünkü sanayimizin büyük bir kısmı maden ve diğer işlere dayanmaktadır.Çok az bir kısmı tarım ürünlerini kapsamaktadır.

2. İL'İN TOPRAK VE ARAZİ KAYNAKLARI

Kütahya ilinde tarım, geleneksel bir yapıya sahiptir. Miras hukukundan kaynaklanan arazilerin parçalanmakta ve parseller giderek küçülmektedir. Aile işletmeciliği olarak yapılan tarım faaliyetlerinde, işçilik maliyetleri düşük olsa da, işletme arazilerinin küçük ve dağınık olması, verimliliğin düşük olması dolayısıyla üretim maliyetlerinin yüksek olması sebebiyle kişi başına düşen gelir kırsal alanda düşmektedir.

Arazi Varlığı ve Kullanım Alanları

Tablo-2 Kütahya İli Arazi Kullanımı

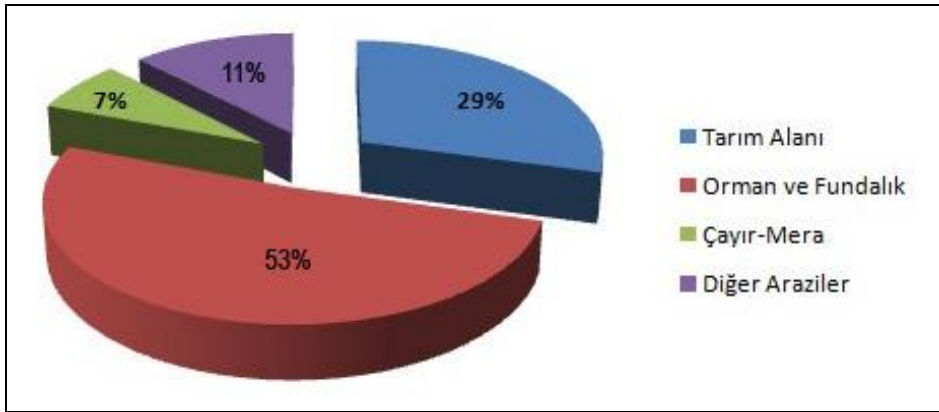
Kullanım Şekli	Alan (ha)	Toplam Alan (ha)	Toplam Alana Oranı (%)
Kültüre Elverişli Arazi			
Sulu Tarım Arazisi	80.733	346.354	29
Kuru Tarım Arazisi	265.621		
Kültüre Elverişli Olmayan Arazi			
Çayır-Mera	84.370	841.146	71
Orman	612.607		
Diğer	144.169		
	Toplam	1.187.500	100

Tablo-3 Kütahya İli İlçeler Bazında Arazi Varlığı ve Kullanım Alanları

İlçe	Tarım Alanı (Ha)	Toplam Tarım Alanı (Ha)		Orman ve Fundalık (Ha)	Çayır-Mera (Ha)	Diğer Araziler (Ha)	Toplam Alan (Ha)
		Sulu	Kuru				
Merkez	75.226	13.758	61.468	120.593	21.422	39.959	257.200
Altıntaş	24.105	11.694	12.411	26.123	17.800	22.472	90.500
Aslanapa	20.102	3.049	17.053	37.967	3.330	4.501	65.900
Çavdarhisar	25.067	9.710	15.357	27.090	4.306	2.637	59.100
Domaniç	12.387	1.917	10.470	35.610	11.465	2.438	61.900
Dumlupınar	11.058	884	10.174	15.880	1.321	2.241	30.500
Emet	19.674	4.587	15.087	35.300	2.500	10.926	68.400
Gediz	38.345	7.815	30.530	74.050	13.999	19.006	145.400
Hisarcık	9.705	1.088	8.617	19.524	15	3.756	33.000
Pazarlar	4.338	578	3.760	3.237	1.200	5.625	14.400

Simav	50.840	15.524	35.316	79.860	3.720	21.280	155.700
Şaphane	8.024	208	7.816	11.060	239	5.777	25.100
Tavşanlı	47.483	9.921	37.562	126.313	3.053	3.551	180.400
Toplam	346.354	80.733	265.621	612.607	84.370	144.169	1.187.500

Grafik-1 Arazi Varlığının Dağılımı

Kütahya İli tarım alanı 346.354 ha'lık büyüklüğü ile toplam arazinin %29'unu; Orman ve Fundalık Alan %53'ünü ; Çayır-Mera %7'sini ; %11'ini Diğer Araziler teşkil etmektedir.

Tarım Arazileri

Tablo-4 Tarım Alanlarının Kullanım Amaçlarına Göre İlçeler Üzerindeki Dağılımı

İlçeler	Tarla Alanı (Ha)	Sebze Alanı (Ha)	Meyve Alanı (Ha)	Süs Bitkileri (Ha)	Nadas Alanı (Ha)	Kullanılmayan Alan (Ha)	Toplam Alan (Ha)
Merkez	63.592	971	313	0	6.070	4.280	75.226
Altıntaş	20.860	78	157	0	1.050	1.960	24.105
Aslanapa	14.831	119	21	0	3.110	2.021	20.102
Çavdarhisar	15.363	21	11	0	5.977	3.695	25.067
Domaniç	7.828	194	265	0	3.300	800	12.387
Dumlupınar	6.966	57	58	0	700	3.277	11.058

Emet	15.701	435	165	0	3.370	3	19.674
Gediz	32.365	1.621	897	0	3.012	450	38.345
Hisarcık	8.396	191	239	0	864	15	9.705
Pazarlar	2.354	150	1.235	0	476	123	4.338
Simav	39.039	1.503	3.448	0,5	4.850	1.500	50.840
Şaphane	4.196	56	1.485	0	395	1.892	8.024
Tavşanlı	31.139	611	277	0	6.938	8.518	47.483
Toplam	262.630	6.007	8.571	0,5	40.112	28.534	346.354

Tablo-5 Kütahya İli Kültüre Elverişli Arazi Kullanımı

Kullanım Şekli	Alan (ha)
Tarla Arazisi	262.630
Meyvelikler ve Bağ	8.571
Sebzelikler	6.007
Süs bitkileri	0,5
Nadas	40.112
Kullanılmayan Alan	28.534
Toplam	346.354

Tablo-6 Kütahya İli Tarım Arazilerinin İlçelere Göre Sulanabilirlik Durumu

İlçe	Yüz Ölçümü (Ha)	Tarım Alanı (Ha)	Toplam Sulanan Alan (Ha)	Kuru Tarım Alanı (Ha)
Merkez	257.200	75.226	13.758	61.468
Altıntaş	90.500	24.105	11.694	12.411
Aslanapa	65.900	20.102	3.049	17.053

Çavdarhisar	59.100	25.067	9.710	15.357
Domaniç	61.900	12.387	1.917	10.470
Dumlupınar	30.500	11.058	884	10.174
Emet	68.400	19.674	4.587	15.087
Gediz	145.400	38.345	7.815	30.530
Hisarcık	33.000	9.705	1.088	8.617
Pazarlar	14.400	4.338	578	3.760
Simav	155.700	50.840	15.524	35.316
Şaphane	25.100	8.024	208	7.816
Tavşanlı	180.400	47.483	9.921	37.562
Toplam	1.187.500	346.354	80.733	265.621

2.1.İl Toprak Kaynakları

Tablo 7- Kütahya İli Büyük Toprak Gruplarına Göre Arazi Kullanımı

Büyük Toprak Grubu	ARAZİ KULLANMA (HEKTAR)								TOPLAM
	Kuru T.	Sulu T.	Bahçe	Çayır	Mera	Orman	Funda	Yerleşim Alanları	
Organik Topraklar	1648				969			16	2633
Alüvyal Top.	17134	45192	780	1223	3437			2875	70641
Hidromorfik Alüvyal Top.				494					494

Kolüvyal Top.	16610	7448	1194		175	819		772	27018
Kireçsi Kahverengi Orman Top.	63042	245	262		15092	165390	59136	1703	304870
Yüksek Dağ Çayır Top.					291	1805			2096
Kahverengi Orman Top.	233835	1190	2660		36722	220280	150431	4486	649604
Kırmızımsı Kestane Rengi T.	10758	475			3072		3070	150	17525
Kestane Rengi Toprakları	7504				987			156	8647
Redzinalar	7799		104		803		3007	52	11765
Kahverengi T.	42472		74		12428			545	55519
Kireçsiz Kahverengi T.	5804				396		669	70	6939
Kırmızı Kahverengi T.	153							5	158
TOPLAM	406759	54550	5074	1717	74372	388294	216313	10830	1157909

Kaynak : Mülga Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Ankara 1993

2.1.1. Tarım Arazileri Sınıfları

2.1.1.1 Kuru Tarım Alanları

Tablo 8. Kuru Tarım Alanları

Tarım Arazileri	Mutlak Tarım Arazileri	Marjinal Tarım Arazileri	Özel Ürün Arazileri	Dikili Tarım Araziler	TOPLAM
Kuru Tarım (1000 ha)	180,78207	105,02370	0,64144	0	286,44721

2006 Yılında hazırlanan STATİP çalışmalarına göre hazırlanmıştır.

Tablo 9. Arazi kullanım kabiliyet sınıflarına göre arazi dağılımı

Arazi Kullanım Türü	ARAZİ KULLANIM KABİLİYET SINIFI (1000 ha)								TOPLAM
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Toplam İşlenen Arazi	31,581	93,061	71,807	77,638	0	162,472	29,824	0	466,383
Nadaslı Kuru Tarım	15,268	51,866	62,215	75,583	0	160,831	29,291	0	395,054
Nadassız Kuru Tarım	1,588	6,971	2,796	0,285	0	0,048	0,017	0	11,705
Kuru Tarım Toplamı	16,856	58,837	65,011	75,868	0	160,879	29,308	0	406,759

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 1992 yılında hazırlanan Kütahya ili Arazi Varlığı raporuna göre hazırlanmıştır.

2.1.1.2 Sulu Tarım Alanları

DSİ, İl Özel İdare Genel Sekreterliği ve çiftçi sulamaları ayrı ayrı belirtilmek üzere;

D.S.İ Sulamaları (1000 ha)	İl Özel İdaresi Sulamaları (1000 ha)	Çiftçi Sulamaları (1000 ha)	Toplam Sulanan Alan (1000 ha)
22,42	20,2019	38,111	80,7329

2012 yılı D.S.İ. ve İl Özel İdaresi verilerine göre hazırlanmıştır.

Tablo 10. Sulu Tarım Alanları

Tarım Arazileri	Mutlak Tarım Arazileri	Marjinal Tarım Arazileri	Özel Ürün Arazileri	Dikili Tarım Arazileri	TOPLAM
Sulu Tarım (1000 ha)	54,20235	14,25241	0	15,57412	84,02888

2006 Yılında hazırlanan STATİP çalışmalarına göre hazırlanmıştır.

Tablo 11. Arazi kullanım kabiliyet sınıflarına göre arazi dağılımı

Arazi Kullanım Türü	ARAZİ KULLANIM KAABİLİYET SINIFI (1000 ha)								
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	TOPLAM
Sulu Tarım	14,414	32,755	6,662	0,513	0	0,104	0,102	0	54,550
Bağ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bahçe	0,311	1,469	0,134	1,257	0	1,489	0,414	0	5,074
Özel Ürünler	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	14,725	34,224	6,796	1,770	0	1,593	0,516	0	59,624

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 1992 yılında hazırlanan Kütahya ili Arazi Varlığı raporuna göre hazırlanmıştır.

2.1.1.3.Kuru Tarım Arazilerinden Gelecekte Sulamaya Açılacak Alanlar Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Çalışmaları

Kütahya ilinde Tarım Arazilerimiz çok parçalıdır. İşletme başına düşen parça sayısı 9,5 ile Türkiye’de en fazla parçalı araziye sahip illerdendir. Bakanlığımızın 7 yılda 14 Milyon Hektar Arazi Toplulaştırması hedefi bulunmaktadır. Bu hedef doğrultusunda, Kütahya İlinde **124.000 Hektar** alanda Arazi Toplulaştırması planlanmaktadır.

Arazi toplulaştırılması, 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu ve 5043 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu hükümlerine göre Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılmaktadır.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından uygulama yapılmak üzere; 07.11.2012 tarih ve 28460 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile, Kütahya İli, Çavdarhisar İlçesine bağlı Hacikebir Beldesi, Ağarı Köyü, Tepecik Köyü, Zobu Köyü, Emet İlçesine bağlı Örencik Beldesi, Kalfalar Köyü, Tavşanlı İlçesine bağlı Çardaklı, Çukurköy, Güzelyurt, Moymul Mahalleleri, Kuruçay, Tepecik Beldeleri, Derecik, Göbel, Karaköy, Karapelit, Kayıköy Köylerinde toplam 31.594 hektarlık alan 3083 Sayılı Kanun kapsamında Arazi Toplulaştırması Uygulama Alanı ilan edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından uygulama yapılmak üzere; 04.07.2011 tarih ve 27984 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile Altıntaş İlçesine bağlı, Altıntaş, Kuyucak, Murathanlar, Pusan, Yapılcan, Yolçatı, Çayırbaşı, Beşkarış, Alibeyköy, Ayrıkçı, Batak, Çakırsaz, Gecek, ve Genişler Köyleri kapsayan 10.183 hektarlık alan 5043 Sayılı Kanun kapsamında Özel Toplulaştırma Sahası olarak ilan edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından uygulama yapılmak üzere; 27.08.2011 tarih ve 27.08.2011 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile Hisarcık İlçesine bağlı Hasanlar Beldesi ve Emet İlçesine Bağlı Yenice Beldesinde 863 hektarlık alan 5043 Sayılı Kanun kapsamında Özel Toplulaştırma Sahası olarak ilan edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından uygulama yapılmak üzere;29.11.2012 tarih ve 28482 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile İlimiz Aslanapa İlçesine bağlı Ortaca, Terziler, Yalnızsaray, Pınarbaşı ve Kureyşler köylerinde 2.163 hektarlık alan 5043 Sayılı Kanun kapsamında Özel Toplulaştırma Sahası olarak ilan edilmiştir

2.1.1.4.Çayır - Mera Alanları

İlimizde mera çalışmaları 4342 sayılı mera kanununa göre yürütülmektedir. İlimizde mera çalışmaları 1998 yılında Mera Kanununun çıkması ve İl Mera Komisyonunun kuruluşu ile başlamıştır. 4342 sayılı Mera Kanunu ülkemizin sahip olduğu meraların miktarının ve sınırlarının tespit edilmesini amaçlamakta, kötü durumdaki meraların ıslahının yapılmasını ve hayvancılığımıza kazandırılmasını sağlayacaktır. Mera Kanunu ile meraların kullanımı, bakımı, ıslahı ve sonunda çiftçimizin kullanımına sunulmasını düzenlemektedir.

Tablo 12. 1999-2012 Yılları Arası Mera Çalışmaları

1999-2012 YILLARI ARASI MERA ÇALIŞMALARI									
YILI	TESPİT BİRİM SAYISI	TAHDİT BİRİM SAYISI	TAHSİS BİRİM SAYISI	ISLAH BİRİM SAYISI	TESPİT PARSEL SAYISI	TESPİT	TAHDİT	TAHSİS	ISLAH
						(Ha)	(Ha)	(Ha)	(Ha)
1999	3	3	--		128	246,59	246,59	--	--
2000	3	3	--		128	359,02	359,02	--	--
2001	39	39	--		3552	6.342,91	6.342,91	--	--
2002	22	22	1		907	3.382,62	3.382,62	218,33	--
2003	34	29	2	1	1147	1.798,78	1.798,78	708,1	218,33
2004	37	--	--	2	667	3.375,16	--	--	331,16
2005	128	20	2	3	-	5.347,00	1.032,00	302,5	633,98
2006	183	2	-	1	-	3.322,60	384,2	-	381,08
2007	75	114	2	3	-	3.150,98	8.208,48	504,71	195,16
2008	65	110	6	3	2809	3.574,94	6.053,95	1.232,02	1.159,07
2009	26	-	20	-	1126	1355,93	-	2503,99	-
2010	-	37	1	2	-	-	874,29	88,95	135,31
2011	-	-	6	-	-	-	-	438,23	-
2012			3	2	-	-	-	146,255	173,09
TOP	615	379	37	17	10464	32256,5	28.682,84	6.143,08	3.227,18
TESBİT EDİLEN BİRİM SAYISI	TAHTİT EDİLEN BİRİM SAYISI	TAHSİS EDİLEN BİRİM SAYISI	ISLAH EDİLEN BİRİM SAYISI	TESBİT EDİLEN PARSEL SAYISI	TESBİT (Ha)	TAHDİT (Ha)	TAHSİS (Ha)	ISLAH (Ha)	
615	379	37	17	10.464	32.256	28.682	6.143	3.227,18	

Tablo 13. Mera Çalışmaları Yüzde Oranları

Toplam Birim Sayısı		Tespit		Tahdit		Tahsis		Islah	
Belde	Köy	Birim	%	Birim	%	Birim	%	Birim	%
		Sayısı		Sayısı		Sayısı		Sayısı	
75	548	623	100	379	61	37	6	17	2,7
623									

Islah Projeleri Uygulanan Alanlar ve Proje Maliyetleri:

Tablo 14. Islah Projeleri Uygulanan Alanlar ve Proje Maliyetleri

İsmi	Başlangıç Yılı	Bitiş Yılı	Miktar (ha)	Bedel (TL)
Altıntaş İlçesi Altıntaş Köyü	2003	2006	218,33	215.758,00
Altıntaş İlçesi Alibeyköy Köyü	2004	2007	179,57	226.105,00
Altıntaş İlçesi Çayırbaşı Beldesi	2004	2007	151,59	267.138,00
Simav Belediyesi Demirciköy	2005	2008	125,74	405.910,00
Aslanapa İlçe Merkezi	2005	2008	403,54	504.806,00
Merkez Bölcek	2005	2008	104,7	344.700,00
Tavşanlı İlçe Merkezi	2006	2009	381,08	240.000,00
Kütahya Merkez Yoncalı	2007	2010	24,56	37.200
Simav İlçesi Öreğler Beldesi	2007	2010	101,78	230,21
Simav İlçesi Gölköy	2007	2010	68,82	158,71
Tavşanlı Tepecik Beldesi	2008	2011	194,44	645,113
Altıntaş Üçhöyük Köyü	2008	2011	524,75	164,728
Altıntaş Gecek Köyü	2008	2011	439,88	148.806,00
Merkez Ortaca Köyü	2010	2015	109,33	136.330,00
Simav Beyce Belediyesi	2010	2013	25,98	78.365
Domaniç Çukurca Beldesi	2012	2017	129,45	247.233,00
Dumlupınar Selkisaray Köyü	2012	2017	43,64	76.325,00
TOPLAM			2.617,41	2.813.499,92

2013 yılı için İlimizde Merkez Alayunt, Tavşanlı Göbel ve Karaköy köylerinde uygulanmak üzere Mera Islah Projesi hazırlanmış, Tavşanlı Göbel ve Karaköy Islah Projeleri onaylanmıştır. 2013 yılından itibaren 5 yıl süreyle uygulanacaktır.

2013 yılı içerisinde Haritalama ve Aplikasyon (Tahdit) çalışmaları ihale edilerek tahdit yapılan birim sayısı artırılacaktır.

İlimiz mera tespit, tahdit ve tahsis çalışmaları Merkez İlçe ve Simav İlçemizdeki teknik ekiple yürütülmektedir. Teknik ekibi bulunmayan ilçelerimizdeki çalışmalar, Merkez İlçemizdeki teknik ekiple yapılmaktadır. Teknik ekibi bulunan ilçelerimiz Merkez ve Simav'dır. Tüm İlçelerimizde tespit çalışmaları tamamlanmış olup tahdit ve tahsise yönelik işlemler yürütülmektedir.

2013 yılı mart ayı sonu itibariyle 623 yerleşim biriminde 32.256 hektar alanda tespit çalışması, 379 yerleşim biriminde 28.682 hektar alanda tahdit çalışması yapılmıştır. 70 yerleşim yerinde ise çalışmalara devam edilmektedir. 37 yerleşim yerinde de tahsis çalışmaları tamamlanmıştır.

MERBİS-GEP (Mera bilgi sistemi geliştirme projesi) kapsamında 379 yerleşim birimi sisteme aktarılmıştır.

4342 Sayılı Mera Kanununun 5178 Sayılı Kanun ile değişik 14. maddesi kapsamında 2013 yılı içerisinde 12 adet yeni başvuru yapılmış olup; toplam 4 adet müracaatın dönem içerisinde yatırım için tahsis amacı değişikliği işlemi tamamlanmış olup geri kalan 8 adet yatırımın ise tahsis amacı değişikliği çalışmaları devam etmektedir.

2.1.1.5. Diğer Alanları

İl sınırları içerisinde var olan sulak alanlar gibi kuraklığa duyarlı alanlar da belirlenecektir. Daha çok çevresel amaçlı uygulama alanları olan bu alanlara, su kirliliğine sebep olan alanlar, arıtma tesisleri gibi ilgili alanlar ve diğerleri de dahil edilecektir.

Tablo 15. Diğer alan bilgileri

Arazi Kullanım Türü	Alan (Hektar)
Orman	612607
Drenajı Bozuk Alanlar, Taşlık, Sulak alanlar	142344
Su yüzeyleri	511
İrmak yatakları	1314
Kumullar	0

Planda Yer Alacak Toprak ve Arazi Kullanım Haritaları

1. **Toprak haritası:** Ekte sunulmuştur.
2. **Toprak derinlik haritası:** Diğer kurumlardan bilgi alınmadığı ve İl Müdürlüğümüzde Jeoloji Mühendisi bulunmadığı ve Harita Mühendisi yeni atandığı için yapılamamıştır.
3. **Eğim haritası:** Diğer kurumlardan bilgi alınmadığı ve İl Müdürlüğümüzde Jeoloji Mühendisi bulunmadığı. ve Harita Mühendisi yeni atandığı için yapılamamıştır.
4. **Yükseklik haritası:** Diğer kurumlardan bilgi alınmadığı ve İl Müdürlüğümüzde Jeoloji Mühendisi bulunmadığı. ve Harita Mühendisi yeni atandığı için yapılamamıştır.
5. **Arazi kullanım örtüsü haritası:** Sorunlu Tarım Arazilerinin Tespiti ve İyileştirilmesi Projesi (STATİP) kapsamında hazırlanan haritalar kullanılacaktır. Ekte sunulmuştur.

3. İLİN SU KAYNAKLARI VARLIĞI

Kütahya il alanı, Susurluk, Sakarya ve Gediz havzalarında kalmaktadır. Su toplama alanı 22.399 km² (2.239.900 ha) olan Susurluk Havzası'nın yıllık ortalama su hacmi 4.16 milyar m³ dür. 529.455 hektar Ovalık alanı bulunan Susurluk Havzası'nda sulanabilecek alan miktarı 396.073 hektardır. Su toplama alanı 58.160 km² olan Sakarya Havzası'nın yıllık ortalama su hacmi 4.09 milyar m³ tür. Havzanın ovalık alanı 2.075.100 hektar civarındadır. Gediz Havzası'nın su toplama alanı 18.000 km², yıllık ortalama su hacmi 2.22 milyar m³ tür. 521.172 hektar ovalık alan bulunan havzada 386.013 hektar Sulanabilecek alan bulunmaktadır.

Tablo 16. İlin su havzaları kaynakları .

Havza Adı	Su Top. Alanı (ha)	Yıllık ort.su hacmi (milyar m ³)	Sulanacak Alan (ha)	Toplam Ovalık Alan (ha)
Susurluk	2.239.000	4,16	396.073	529.455
Sakarya	5.816.000	4,09		2.075.100
Gediz	1.800.000	2,22	386.013	521.172

3.1.AKARSULAR

Felent Çayı: Köprüören Havzası'nın kuzeybatısından Şahmelek yöresinde doğar, Enne Baraj Gölü'ne ulaşır. Daha sonra Kütahya'nın kuzeyinden Porsuk Çayı'na ulaşır. Uzunluğu 35 km, ortalama debisi 0.56 m³/s'dir.

Porsuk Çayı: Porsuk Ovası'nın en önemli akarsuyu Porsuk Çayı'dır. Havza dışından doğan ve Çat Tepenin güneyinde havzaya giren Porsuk Çayı havza dahilinde Güvezdere, Çaydere ve Değirmendere'yi alarak Porsuk Baraj Gölü sahasına ulaşır. Porsuk Barajından çıktıktan sonra Kargın Deresi, Uludere ve Musaözü Deresini de alarak havzayı terk eder. Kuzeybatıda bulunan Koca Dere, Güvernaz Dere ve Kapaklı Dere, Yeniköy'de birleşir ve baraj gölü sahasına girer.

Murat Çayı (Oysu): Murat Dağı'nın kuzeyinden doğar. Gediz Çayı'na ulaşır. Uzunluğu 35 km, ortalama debisi 2.5 m³/s'dir.

Kureyşler Deresi: Yellice Dağı'nın batı eteklerinden doğan küçük debili kaynaklardan oluşur. Kuzeyden gelen Mantarlık, Kuruçayır, Oluklu, Eyrek ve Güvem derelerini içine alarak, Kureyşler Köyü'ne ulaşır. Bu noktadan sonra Çukurcaadaköy Boğazından Altıntaş Ovası'na ulaşır. Debisi 0.178 m³/s'dir.

Kokar Çay: Dumlupınar ilçesi civarından başlar, Kızılca, Selkisaray ve Yıldırım Kemal İstasyonuna kadar batı-doğu yönünde akar. Daha sonra yön değiştirerek güneyden kuzeye akmaya başlar ve Beşkarış Köyü'nden ovaya ulaşır. Debisi 0.423 m³/s'dir.

Avşar Deresi: Allıören Köyünün 3 km güneyindeki Karapınar ve Gökpınar kaynaklarından doğar. Zafertepeçalköy'ün doğusunda ani bir dirsek çizerek kuzeye doğru akmaya başlar. Bu noktada Çatak Deresi ismini alır, Karakaya ve Ürkmez Dere ile birleşerek Avşar Deresi ismini alır. Genişler Köyü ve Altıntaş ilçesinin 2 km kuzeybatısından Altıntaş Ovası'na ulaşır. Debisi 0.026 m³/s'dir.

Gediz Çayı: Akkaya Köyü civarından doğar ve Akyarmadenoğlu ve Dereoğlu dereleri ile birleşerek Ege Denizi'ne ulaşır. İl sınırları içerisindeki uzunluğu 45 km, ortalama debisi 82.5 m³/s'dir.

Emet Çayı: Saruhanlar ve Aşıkpasha köyleri yakınındaki kaynaklardan oluşup Kocadere adını alır. Doğanyakası Deresi ile Kayaköy altında birleşip Emet Çayı adını alır. Hisarcık, Emet ilçelerinden geçerek Uluçam Köyü yakınlarından il topraklarını terk eder. Uzunluğu 90 km, ortalama debisi 130 m³/s'dir.

Bedir Deresi: Bedir Deresi güneybatı-kuzeydoğu yönünde akar. Yenisusuz'un 1 km kuzeyinden Çavdarhisar'dan geçerek, Zobu'nun 1 km güneydoğusundan akar. Barağı Deresi, İmam Deresi ve Çat Deresi ile birleşir. Ortalama debisi 0.178 m³/s'dir.

Tavşanlı Çayı: Esatlar Köyü yakınındaki kaynaklardan doğar. Gökler Köyü'nün 2 km batısında Bedir Deresi ile birleşir, buradan kuzeye doğru akarak Tavşanlı Ovası'na ulaşır. İl sınırları içindeki uzunluğu 65 km, ortalama debisi 8 m³/s'dir.

Simav Çayı: Gökçeler ve Muradınlar köylerinin güneyinde Kalkan Çayının bittiği yerden başlar, Beciler Köyünden sonra il sınırlarını terk eder. İl sınırları içindeki uzunluğu 40 km, ortalama debisi ise 68 m³/s'dir.

Hamzabey Çayı (Kocaçay): Naşa kasabasının 5 km güneyinden doğar. Bedirler Köyü yakınlarında il sınırını terk eder, daha sonra Emet Çayı'na dökülür. Uzunluğu 45 km, ortalama debisi 31.46 m³/s'dir.

3.2. GÖLLER VE BARAJ GÖLLERİ

Simav Gölü: İlimizin tek doğal gölüdür. İlçenin kuzeybatısında 5 km² lik bir alana sahip olan gölün bir kısmı sazlık ve bataklıktır.

Porsuk Baraj Gölü: Sulama ve taşkınları önleme amacı ile Porsuk Çayı üzerine kurulmuştur. Bir bölümü Eskişehir il sınırları içerisinde kalır. Yüksekliği 49,70 m. ve su depolama hacmi 525.000.000 m³ tür.

Enne Baraj Gölü: Porsuk Çayı'nın bir kolu olan, Felent Çayı üzerinde kurulan Enne Barajından içme suyu olarak yararlanılmakta olup, Seyitömer Termik Santrali'nin soğutma ünitelerinde de kullanılmaktadır. Yüksekliği 24,50 m. olup, su depolama hacmi, 7.000.000 m³ tür.

Kayaboğazi Baraj Gölü: İçme ve sulama amaçlı kullanılan baraj göldür.

Söğüt Baraj Gölü: İçme ve sulama amaçlı kullanılan baraj göldür.

Çavdarhisar Baraj Gölü: İçme ve sulama amaçlı kullanılan baraj göldür. Yukarıda sözü edilen baraj göllerinin kapladığı alanlar iklime bağlı, yağışlar ve kar erimeleri miktarı ile orantılı olarak yıldan yıla değişmektedir.

3.3. İKLİMİ

Kütahya ili; Ege Bölgesi'nde yer almasına rağmen, denizden uzaklık ve yükseltiye bağlı olarak iklimi kıyı Ege'den daha farklıdır. Kütahya ve çevresinin iklimi Ege, Marmara ve İç Anadolu Bölgeleri arasında bir geçiş tipidir. Sıcaklık şartları İç Anadolu, yağış şartları Marmara Bölgesi tesiri altındadır. İklim verileri Kütahya Meteoroloji Müdürlüğünden alınmıştır.

3.3.1- Sıcaklık

İlde yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve yağışlı geçer. Kütahya 'da yıllık sıcaklık ortalaması 10,8° dir. En sıcak aylar, temmuz ve ağustos, en soğuk aylar ocak ve şubatdır. İlimizde ölçülen en yüksek sıcaklık, 39,5° dir. En düşük ölçülen sıcaklık ise -21,5° dir. Buradan da anlaşılacağı gibi, yıllık/günlük sıcaklık 61,0° ile büyük bir fark gösterir.

Tablo 17. Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen Ortalama Değerler (1975 - 2013)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık

Ortalama Sıcaklık(°C)	0,5	1,6	5,2	10,1	14,6	18,6	21,1	20,8	16,7	11,8	6,4	2,4
Ortalama En Yüksek Sıcaklık(°C)	4,7	6,6	11,2	16,4	21,4	25,6	28,6	28,8	25,0	19,1	12,4	6,4
Ortalama En Düşük Sıcaklık(°C)	-3,1	-2,6	0,1	4,3	8,0	11,3	13,7	13,6	9,5	6,0	1,7	-0,9
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	2,0 4	3,10	4,36	5,51	7,22	9,21	10,06	9,28	7,37	5,58	3,27	2,58
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	14, 3	12,8	12,9	13,1	12,0	7,1	3,7	3,5	4,6	8,8	10,3	14,2

En Çok Yağış : 18/12/2001 92,2 kg/m² En Hızlı Rüzgar: 05/02/203 99,4 km/saat

En Yüksek Kar :26/01/2006 Tarihinde 60 cm

Tablo 18. Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen En Yüksek ve En Düşük Değerler (1975-2013)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
En Yüksek Sıcaklık (°C)	17,1	20,6	27,0	30,2	32,5	36,2	39,5	38,8	36,1	31,2	25,4	21,7
En Düşük Sıcaklık (°C)	-20,0	-21,5	-15,7	-7,8	-2,8	3,1	4,0	4,6	0,4	-5,6	-11,0	-17,6

3.3.2- Yağışlar :Kütahya’da yağışlar, karasal iklime bağlı olarak, kış, ilkbahar ve sonbaharda görülür. Yazları genellikle kuraktır. Yıllık ortalama yağış miktarı **545,5 mm**.dir. En yağışlı ay aralık, en kurak ay ağustostur. Yağışların %**37** 'si kış, %**29** ‘u ilkbahar, %**12** ‘si yaz, %**22** ‘si sonbahar aylarında düşer. Kış aylarında, sıcaklığın düşük ve yükseltinin fazla olması nedeniyle yağışlar, genellikle kar şeklinde, diğer mevsimlerde yağmur şeklindedir. Kar yağışlı günlerin, yıllık ortalama sayısı **30** gündür. Kar kalınlığı ortalama **12 cm** civarındadır.

3.3.3- Basınç ve Rüzgarlar: Kütahya çevresinde ortalama hava basıncı, **905,0** milibardır. En düşük hava basıncı **878,2** milibar, en yüksek hava basıncı **920,9** milibardır. Kütahya, yaz aylarında bir alçak basınç merkezi olduğu için, özellikle kuzey sektörlü rüzgârlara açıktır.

Kütahya’da hakim rüzgâr yönü, **kuzey-kuzeybatıdır(NNW)**. **Yıldızkarayel** adlı kuzey-kuzeybatı rüzgârı, her yıl ortalama **4278** kez eser. Bunu **batı-kuzeybatıdan (WNW)** esen **günbatısı karayel** izler. Daha sonra **Kuzey-Kuzeydoğudan (NNE)** esen **yıldızpoyraz** rüzgârı görülür. İlimizde ortalama rüzgar hızı **1,6** m/sn dir. Ölçülen en yüksek rüzgâr hızı değeri, **güneyden** esen **kibleye** ait olup **27,6** m/sn.dir.

3.4. DSİ 34.ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ VERİLERİ

Tablo 19. Kütahya İli su kaynağı varlığı

1	İl Uzun Yıllar Yağış Ortalaması	545,5 mm
2	İl Yıllık Yağış Miktarı (1 * İl alanı)	6.477.812.500 m ³
3	Buharlaşıma (2 * 0.54)	3.498.018.750 m ³
4	Yeraltına Sızma (2 * 0.08) DSİ oranı	518.225.000 m ³
5	Yıllık Yüzey Akış (2 * 0.32) DSİ oranı	2.072.900.000 m ³
6	Komşu Ülke Suları ?	m ³
7	Kullanılabilir Yüzey Suyu (2 * 0.17) DSİ oranı	1.101.228.125 m ³
8	Yıllık Çekilebilir Yeraltı Suyu (2 * 0.034) DSİ oranı	220.000.000 m ³
9	Toplam Kullanılabilir Su Net (7 + 8)	1.321.228.125 m ³
10	Hâlihazır Kullanılan Su (2 * 0.0201) DSİ oranı	130.204.031 m ³

Not: DSİ kaynaklarından yararlanılarak düzenlenmiştir.

3.5. İLDE SEKTÖRLERE GÖRE SU KULLANIMI 2013 VE 2017 HEDEFİ

Tablo 20. Su kullanımı

2013 yılı	2017 yılı
SULAMA = 81.000.000 m ³	SULAMA = 99.000.000 m ³
İÇME ve KULLANMA SUYU (evsel kullanım) = 29.204.031 m ³	İÇME ve KULLANMA SUYU (evsel kullanım) = 31.500.000 m ³
SANAYİİ = 20.000.000 m ³	SANAYİİ = 22.000.000 m ³
TOPLAM = 130.204.031 m ³	TOPLAM = 152.500.000 m ³
SULANAN ALAN = 80.733 ha	SULANAN ALAN = 98.392 ha

Açıklama: Nüfusa,Sulanan alana ,Sanayideki Su kullanımı ve atık su miktarlarına göre hesaplama yapılmıştır.

3.6. SU KAYNAKLARI ENVANTERİNİN HAZIRLANMASI

3.6.1.Yerüstü Su Kaynakları Potansiyelinin Belirlenmesi: Toplam potansiyel 1.101.228.125m³

- 1.1 Yerüstü su kaynaklarından hali hazırda faydalanılan miktarlar: 91.967.994 m³
- a.Tarımda Kullanılan Su Miktarı: 56.967.994 m³
  - b.İçme-ve kullanma suyunda Kullanılan Miktar: 20.000.000 m³
  - c.Sanayide Kullanılan Miktar: 15.000.000 m³
- 1.2 Yerüstü su kaynaklarından gelecekte faydalanılacak miktarlar
- a.Tarımda Kullanılan Su Miktarı: 955.260.131 m³
  - b.İçme ve kullanma suyunda Kullanılan Miktar: 32.000.000 m³
  - c.Sanayide Kullanılan Miktar: 22.000.000 m³

3.6.2.Yeraltı Su Kaynakları Potansiyelinin Belirlenmesi: Toplam potansiyel 220.000.000 m³

- 1.1.Yeraltı su kaynaklarından hali hazırda faydalanılan miktarlar:38.236.037 m³
- a.Tarımda Kullanılan Su Miktarı: 23.236.037 m³
  - b.İçme ve kullanma suyunda Kullanılan Miktar: 9.000.000 m³
  - c.Sanayide Kullanılan Miktar: 5.000.000 m³
- 1.2.Yeraltı su kaynaklarından gelecekte faydalanılacak miktarlar: 181.763.963 m³
- 1. Tarımda Kullanılan Su Miktarı: 169.763.963 m³
  - 2. İçme ve kullanma suyunda Kullanılan Miktar: 5.000.000 m³
  - 3. Sanayide Kullanılan Miktar: 7.000.000 m³

3.6.3 Su Kaynakları İle İlgili Haritalar

1. **Su Kaynakları ve Akarsu (Hidroloji) Haritası:** DSİ.34. Şube müdürlüğünden böyle bir harita olmadığı için googul eart üzerinden Baraj, göl ve göletler ekli dosyada gösterilmiştir.

2. **Sulama Üniteleri:** Sulamaya açılmış olan 500 dekardan büyük olan sulama üniteleri, su kaynağı, su iletim hatları ve sulanan alanları detaylı olarak gösteren sayısal haritalar eklenecektir. DSİ.34. Şube müdürlüğünden böyle bir harita olmadığı için harita eklenmemiştir.

4 . NORMAL KOŞULLARDA YAPILACAK ORTA VE UZUN DÖNEM ÇALIŞMA PLANLARI

4.1. Yatırımlar

4.1.1 Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Yatırımları :

4.1.1.1.Toplu Basınçlı Sulama Yatırımları Programı

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında yürütülen Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Projelerinden 3. 4. 5. ve 6. Etaplar kapsamında tamamlanan Toplu Basınçlı Sulama projeleri aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 21 . 3. Etap Toplu Basıncılı Sulama Yatırımları

Yatırımcı		Proje Konusu	Proje Tutarı (TL)	Hibe Tutarı (TL)
Adı/Unvanı	Yeri			
Çavdarhisar Köylere Hizmet Götürme Birliği	Çavdarhisar	Çavdarhisar Yeşildere YAS	253.700,00	190.275,00
Merkez Köylere Hizmet Götürme Birliği	Merkez	Akmescit YAS	170.982,00	128.236,50
Merkez Köylere Hizmet Götürme Birliği	Merkez	Ahiler YAS	284.498,50	213.373,50
Simav Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği	Simav	Çaysimav Kasabası Sulama Tesisinin Modernizasyonu	334.530,00	250.879,50
Simav Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği	Simav	Hisarbey Kasabası Sulama Tesisinin Modernizasyonu	281.465,40	211.098,94
Simav Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği	Simav	Ahmetli Kasabası Sulama Tesisinin Modernizasyonu	194.429,96	145.822,47
TOPLAM			1.519.605,86	1.139.685,91

Tablo 22. 4. Etap Toplu Basıncılı Sulama Yatırımları

Yatırımcı		Proje Konusu	Proje Tutarı (TL)	Hibe Tutarı (TL)
Adı/Unvanı	Yeri			
SS.Şeyhler Sulama Kooperatifi	Hisarcık	YAS Yağmurlama	434.299,88	325.724,91
Gediz Köylere Hizmet Götürme Birliği	Gediz	Kayaköy YAS Yağmurlama	317.073,10	237.804,82
Aslanapa Köylere Hizmet Götürme Birliği	Aslanapa	Esenköy YAS Yağmurlama	251.029,11	188.271,83
Toplam			1.002.402,09	751.801,56

Tablo 23. 5. Etap Toplu Basınçlı Sulama Yatırımları

Yatırımcı		Proje Konusu	Proje Tutarı (TL)	Hibe Tutarı (TL)
Adı/Unvanı	Yeri			
Kütahya Merkez K.H.G.B. (Köprüören Ağaçköy)	Merkez	Toplu Basınçlı Sulama Projesi	387.297,00	290.927,25
Aslanapa Kaymakamlığı K.H.G.B. (Çalköy)	Aslanapa	Toplu Basınçlı Sulama Projesi	373.781,46	280.336,09
Toplam			761.078,46	571.263,34

Tablo 24. 6. Etap Toplu Basınçlı Sulama Yatırımları

Yatırımcı		Proje Konusu	Proje Tutarı (TL)	Hibe Tutarı (TL)
Adı/Unvanı	Yeri			
Gediz Kaymakamlığı K.H.G.B. (Yelki)	Gediz	Toplu Basınçlı Sulama Projesi	263.806,19	190.354,64
Simav Kaymakamlığı K.H.G.B. (Efir)	Simav	Toplu Basınçlı Sulama Projesi	557.000,00	418.500,00
Kütahya Merkez İlçe K.H.G.B. (Gümüş)	Merkez	Toplu Basınçlı Sulama Projesi	514.572,94	385.929,70
Toplam			1.343.379,13	994.784,34

3.Etapta uygulanmış olan 6 adet Toplu Basınçlı Sulama projelerinden toplam 2.111 aile faydalanmış olup, 7.056 da alanın sulanması sağlanmıştır.

4.Etapta uygulanmış olan 3 adet Toplu Basınçlı Sulama projesinden toplam 1.611 aile faydalanmış olup, 5.347 da alanın sulanması sağlanmıştır.

5. Etapta uygulanmış olan 2 adet Toplu Basınçlı Sulama projesinden toplam 499 aile faydalanmış olup, 5.409 da alanın sulanması sağlanmıştır.

6. Etapta uygulanacak olan 3 adet Toplu Basınçlı Sulama projesinden toplam 220 aile faydalanarak toplam 2.856 da alanın sulanması sağlanacaktır.

Program kapsamında yapılan 3. 4. 5. ve 6. Etap Toplu Basınçlı Sulama Projelerinden toplam 4.441 aile faydalanmış ve 20.668 da alanın sulu tarıma açılması sağlanmıştır.

4.1.1.2. Yapılması Hedeflenen Projeler ve Çalışmalar

Tablo 25. Yapılması Hedeflenen Projeler ve Çalışmalar

Sıra No	Proje Adı	Yapım yılları	Maliyeti (TL)	Notlar	Projenin beklenen etkileri
1	Kurağa dayanıklı Buğday, Arpa, Yulaf ve Fiğ çeşitlerin tanıtımı ve demonstrasyonu	2013-2017	80.000	Demonstrasyon	Kuraklığa dayanıklı Buğday, Arpa, Yulaf ve Fiğ çeşitlerinin tanıtımı ve uygun yetiştirme tekniklerinin yerinde demonstrasyonu
2	Nohut ve fasulye çeşitlerinin tanıtımı ve demonstrasyonu	2013-2017	15.000	Demonstrasyon	Kuraklığa dayanıklı nohut ve yüksek sıcaklıklara toleranslı kuru fasulye çeşitlerin tanıtımı ve uygun yetiştirme tekniklerinin yerinde demonstrasyonu
3	Basınçlı Sulama Sistemleri Demonstrasyonu	2013-2017	70.000	Demonstrasyon	Sebze ve Meyvelerde damla sulama yönteminin gösterilmesi.
4	Malç Demonstrasyonu	2013-2017	80.000	Demonstrasyon	Çilekte ve sebzelerde malç yönteminin su tasarrufu ve diğer avantajlarının gösterilmesi.
5	Kışlık Yem Bitkisi Demonstrasyonu	2013-2017	50.000	Demonstrasyon	Fazla suya ihtiyaç duymayan kışlık yem bitkisi çeşitlerin tanıtımı ve uygun yetiştirme tekniklerinin yerinde demonstrasyonu
6	Mera ıslahı ve amenajmanı	2013-2017	538.253	Devam eden projeler	Merkez ortaca, Simav Beyce, Domaniç Çukurca ve Dumlupınar Selkisayar Köy ve beldelerde ıslah projeleri devam etmektedir.
7	Anız Yakılmasının Önlenmesi ve anızlı toprak işleme tekniklerinin anlatılması	2013-2017		Çiftçi Toplantısı	Çiftçi toplantıları yapılarak anız yakılmasının zararlarının anlatılması ve anızlı toprak işleminin faydalarının öğretilmesi.
8	Tarım arazilerinin toplulaştırılmasının önemini öğretmek	2013-2017		Çiftçi Toplantısı	Çiftçi toplantıları yapılarak arazi toplulaştırılmasının faydalarını çiftçilere benimsetmek.
9	Çiftçilerin Kayıt Altına Alınması	2013-2017		Çiftçi Toplantısı	Çiftçi toplantıları yapılarak tarım arazilerinin kayıt altına alınmasının faydalarını çiftçilere benimsetmek.
10	Tarım Sigortalarının Uygulamalarının Tanıtılması	2013-2017		Çiftçi Toplantısı	Çiftçi toplantıları yapılarak Tarım Sigortasının Doğal Afetler açısından faydalarını çiftçilere benimsetmek.
11	K.K.Y.D.P. hakkında bilgi vermek	2013-2017		Çiftçi Toplantısı	Çiftçi toplantıları yapılarak özellikle Basınçlı Sulama Sistemlerindeki desteklemeleri ve kredi imkanlarını çiftçilere anlatmak.

12	Sulama Kooperatiflerinin Önemi	2013-2017		Çiftçi Toplantısı	Çiftçi toplantıları yapılarak Sulama Kooperatiflerinin Önemi ve işleyiş şekillerini yeni sulamaya açılacak yerlerde anlatmak .
13	Zirai mücadele ilaçlarının doğru kullanımının öğretilmesi	2013-2017		Çiftçi Toplantısı	Çiftçi toplantıları yapılarak Zirai mücadele ilaçlarının kullanım şekillerini ve mücadele programlarını çiftçilere anlatmak.
14	Tıbbi ve Aromatik Bitkiler	2013-2017		Çiftçi Toplantısı	Çiftçi toplantıları yapılarak doğada kendiliğinden yetişen ve tarımı yapılan (özellikle adaçayı ve kekik) Tıbbi ve Aromatik Bitkiler hakkında çiftçileri bilinçlendirmek.

4.1.2 DSİ'ce Yapılacak Yatırımlar

4.1.2.1 Sulama Yatırımları:

Bu ve diğer yatırımlar için öncelikle mevcut durum özetlenecektir. Mevcut durum, ihtiyaçlar, avantajlar ve dezavantajlar detaylı olarak verilecektir.

Tablo 26 DSİ ce Yapılacak Sulama Yatırımları

Sıra no	Proje adı	Yapım yılları	Maliyeti (TL)	Notlar	Projenin beklenen etkileri
1	Tavşanlı Kayaboğazı Barajı	1976-1987	38.437.500		5775 Ha. Sulama
2	Çavdarhisar Barajı	1985-1993	34.790.000		4930 Ha. Sulama
3	Kütahya Merkez Söğüt Barajı	1980-1983	7950000		185 Ha. Sulama
4	Kütahya Sulaması (merkez)	1962			2 207 Ha Sulama
5	Emet Çerte Göleti	1993-1997	1430000		72 Ha. Sulama
6	Emet Yenice Göleti	1990-1997	2082500		233 Ha. Sulama
7	Gediz Gümele Göleti	1985-1994	3450000		777 Ha. Sulama
8	Tavşanlı Kuruçay Göleti	1984-1985	2012500		325 Ha. Sulama
9	Kütahya Merkez Pullar Göleti	1998-2003	1092500		97 Ha. Sulama
	Toplam				14.601Ha

Toplam 8 baraj ve gölet ile 14.601 hektar alan sulamaya açılmıştır. Fakat bu sulamalar açık kanal şeklinde olduğu için sulamada optimum şekilde faydalanılmamaktadır. Bundan dolayı basınçlı sulama sistemlerine geçilme çalışmaları yapılmaktadır.

4.1.2.2. Devam Eden Sulama Yatırımları:

Tablo 27 DSI'nin Devam Eden Sulama Yatırımları

Sıra no	Proje adı	Yapım yılları	Maliyeti (TL)	Notlar	Projenin beklenen etkileri
1	BEŞKARIŞ Sulaması	2013 -	41 315 051 ,22	Basınçlı Arazi Top	9 686 ha
2	HASANLAR Barajı + Sulamaı	2010 -	12 236 973	“	863 ha
3	ASLANAPAKUREYŞLER Barajı	2012 -	4 999 000	“	2 553 ha
4	Kütahya - SİMAV SÖĞÜT Göleti Sulaması	2013 -	596 510	Basıçlı	109 ha
5	Kütahya - GEDİZ Göleti ve Sulaması	2012 -	5 249 000, 45	“	386 ha
6	Kütahya - SİMAV SÖĞÜT Göleti	2011 -	2.066 179,52	“	109 ha
7	Kütahya - HİSARCIK GÜLDÜREN Göleti	2012 -	1 694 336,564	“	107 ha
8	Kütahya - TAVŞANLI ULUÇAM Göleti	2011 -	2 116 307,00	“	152 ha
9	Kütahya - EMET KONUŞ Gölet	2011 2013	1 949 079,88	“	96 ha
10	Kütahya - TAVŞANLI ŞENLİK Göleti+Sulaması	2011 -	2 397 005,45	Klasik Sistem	121 ha
11	Kütahya - ÖRENCİK Sulaması	2011 -	6 895 000	“	973 ha
	TOPLAM				15.155 Ha

Devam eden projelerin bitiminde 15.155 hektar alan daha sulamaya açılacağı için kurak dönemlerde bu alanlarda planlama yapılacaktır. Basınçlı sulama sistemleriyle mevcut su ile daha fazla yer sulanacaktır.

4.1.2.3 Taşkın Önleme

Tablo 28. DSİ'nin Taşkın Önleme Projeleri

Sıra no	Proje adı	Yapım yılları	Maliyeti (TL)	Notlar	Beklenen
1	Kütahya - MERKEZ YONCALI Termal Merkezi	2012 -	922 267		1 Köy Taşkından Korunacaktır.
2	Kütahya - ŞAPHANE İNCEĞİZ Köyü	2012 -	171 675		1 Köy Taşkından Korunacaktır.
3	Kütahya - DOMANIÇ Sarıot Köyü	2012	216 665		1 Köy Taşkından Korunacaktır.
4	Kütahya - DURLUPINAR KÜÇÜKASLIHANLAR Köyü	2012	205 904		1 Köy Taşkından Korunacaktır.
5	Kütahya - MERKEZ SÜNNETYENİCE Köyü	2013	242 494,72		1 Köy Taşkından Korunacaktır.
6	Kütahya - MERKEZ BELKAVAK Köyü	2013	235 232,51		1 Köy Taşkından Korunacaktır.
7	Kütahya - EMET İlçe Merkezi	2013	994 139,19		1 Köy Taşkından Korunacaktır.
8	Kütahya - TAVŞANLI BALIKÖY Kasabası ve Arazisi	2013	223 047,69		1 Köy Taşkından Korunacaktır.
9	Kütahya - ŞAPHANE KARAMANCA Beldesi	2013	328 011,82		1 Köy Taşkından Korunacaktır.
10	Kütahya - ÇAVDARHİSAR AŞAR Köyü	2013	303 712,51		1 Köy Taşkından Korunacaktır.
11	Kütahya - GEDİZ CEBRAİL Beldesi	2013	324 132,86		1 Köy Taşkından Korunacaktır.
12	Kütahya - MERKEZ AKOLUK Köyü	2013 -	276 473		1 Köy Taşkından Korunacaktır.

Sıra No.	Projenin Adı	Yapım Yılları	2013 Yılı Fiyatları (TL)	Notlar	Beklenen Koruduğu Yerleşim Yeri ve Adedi
13	Sarıdere İşçievleri Taşkın Koruma	1975	455,407.00		1 Mahalle
14	Sabuncupınarı 5 Köy T.K	1978	727,876.00		5 Köy
15	Sabuncupınarı Y.Sofça Barajı Yolu	1975	131,667.00		1 Mahalle
16	Kapanderesi T.K	1972	750,000.00		1 Köy
17	Sofu Köyü T.K	1971	150,746.00		1 Köy
18	Örenköy T.K	1977	200,000.00		1 Köy
19	Eskiyüregil T.K	1972	257,941.00		1 Köy
20	Sobranköyü T.K	1975	277,497.00		1 Köy
21	Köprüören Buc. T.K	1979	3,057,977.00		1 Mahalle
22	İncik Köyü T.K	1981	337,893.00		
23	Çalça Köyü T.K	1985	109,236.00		1 Köy
24	Sekiören K. T.K	1981	321,112.00		1 Köy
25	Gümüşköy Ara. T.K	1982	378,240.00		1 Köy
26	Aslanapa Çamdiki ve Çamırdık Köyleri T.K	1987	204,495.00		Arazi
27	Okçu Güvençi Köyü T.K	1988	503,276.00		2 Köy
28	Kızılcaören Köyü T.K	1988	268,783.00		1 Köy
29	Çalca Köyü T.K	1985	109,237.00		1 Köy
30	Alayunt Köyü T.K	2004	275,795.00		1 Köy
31	Darıca Eynegazi Köyleri T.K	2005	988,475.00		2 Köy
32	Fincanburnu T.K	2000	239,998.00		1 Köy
33	Sinerköy ve Ağaçköy T.K	1967	223,646.00		2 Köy
34	Felent Çayı Islahı	1965	1,331,969.00		
35	Adaköy Arazileri T.K	1963	128,138.00		1 köy
36	Böcü, Şembel ve Kapan Dereleri T.K	2005	300,000.00		3 Mahalle

37	Akçamescit Köyü T.K	2011	94,634.00		1 Köy
38	Kınık Köyü ve Arazileri T.K	2012	310,269.00		1 Köy
39	Elmalı Köyü T.K	2012	143,260.00		1 Köy
40	Sırören Köyü T.K	2012	114,259.00		1 Köy
41	Simav Kalkan Çayı Islahı	1968	3,413,189.00		1 Köy
42	Bahtılı Köy T.K	1970	49,593.00		1 Köy
43	Aksaz Köyü T.K	1970	142,896.00		1 Köy
44	Pazarlar Beldesi T.K	1970	1,753,620.00		1 Köy
45	Pazarlar Sofular Köyü T.K	1979	346,377.00		1 Köy
46	Pazarlar Çakırlar Köyü T.K	2000	150,000.00		1 Köy
47	Güney Köyü T.K	1967	366,173.00		1 Mahalle
48	Abdullah Taşköprü Köyü T.K	1976	564,757.00		1 Köy
49	Nasa Kasabası T.K	1979	338,237.00		1 Köy
50	Sarıçam T.K	1978	202,582.00		1 Köy
51	Hasanbey T.K	1982	77,030.00		1 Köy
52	Demirci ve Öreğler T.K	1974	306,991.00		1 Köy
53	Yağıllar T.K	1985	927,842.00		1 Mahalle
54	Simav İlçe Merkezi Yandereleri T.K	1983	317,111.00		1 Mahalle
55	Demirci, Çaylak, Uludere Köyleri T.K	1974	689,527.00		3 Köy
56	Yağcılar Köyü T.K	1989	100,000.00		Arazi
57	Balaban, Beşdeğirmen Köyleri T.K	1989	1,900,899.00		2 Köy
58	Simav Ovası T.K	1980	300,000.00		1 Köy
59	Kelemyenice Köyü T.K	1999	189,785.00		1 Köy
60	Söğüt Köyü T.K	2002	263,179.00		1 Köy
61	Güneyköy Ekincik Deresi T.K	1967	366,173.00		1 Köy
62	Simav İlçe Merkezi T.K	1976	705,946.00		1 Mahalle
63	Hamzabey-Kocabey Köyleri T.K	1981	300,000.00		1 Köy

64	Yeniköy Beldesi T.K	2007	547,845.00		1 Kasaba
65	Gediz Ilıca Kaplıca. Hamam Çayı T.K	1973	174,075.00		Kaplıca
66	Gölcük T.K	1976	552,820.00		1 Köy
66	Kayaköy T.K	1974	144,570.00		1 Köy
67	Gediz Civarı Gürlek T.K	1977	315,624.00		1 Köy
68	Gediz İlçe Merkezi T.K	2003	1,127,738.00		2 Mahalle
69	Fırdan Beldesi T.K	1984	430,089.00		1 Köy
70	Efendi Köprüsü Bedir Deresi T.K	1987	70,502.00		Arazi
71	Eski Gediz Beldesi T.K	1978	196,623.00		1.Belde
72	Gökler T.K	2010	232,406.00		1 Köy
73	Altınkent Beldesi T.K	2010	420,908.00		1.Belde
74	Yunuslar Kasabası T.K	2011	304,255.00		1.Belde
75	Konuş Köyü T.K	1969	85,663.00		1 Köy
76	Çavdarhisar Deprem Evleri T.K	1972	250,000.00		1 Köy
77	Emet İlçe Merkezi T.K	1979	640,597.00		1 Köy
78	Subak Köyü T.K	1978	172,291.00		1 Köy
79	Dereköy T.K	1982	334,839.00		1 Mahalle
80	Ağarı Köyü T.K	1982	150,000.00		1 Köy
81	Zobu Köyü T.K	1980	374,802.00		1 Köy
82	Derinöz Deresi T.K	1982	922,139.00		Arazi
83	Doğanlar Köyü T.K	1996	68,630.00		1 Köy
84	İğdeköy T.K	2002	196,969.00		1 Köy
85	Yeniceköy T.K	2007	407,526.00		1 Köy
86	Bahatlar Köyü T.K	1986	16,902.00		1 Köy
87	Günlüce Beldesi Dereli Kaplıcaları T.K	2013	708,684.00		Kaplıca
88	Dumlupınar Beldesi T.K	1970	161,616.00		1 Mahalle
89	Altıntaş Çalköy T.K	1978	809,489.00		1 Köy

90	Yolçatı, Beşkarış, Efret Köyü T.K	1969	295,560.00		Arazi
91	Tatar Muhat Köyü Beşkarış Deresi T.K	1963	370,372.00		1 Köy
92	Büyük Aslıhanlar Köyü T.K	1982	246,132.00		1 Köy
93	Keçiler Köyü T.K	1988	33,671.00		1 Köy
94	Alıncık Köyü T.K	2007	26,325.00		1 Köy
95	Tabakhane Deresi T.K	1956	171,737.00		1 Mahalle
96	Dudaş Köyü T.K	1975	36,689.00		1 Köy
97	Kayı Köyü Kayalı Deresi T.K	1976	40,561.00		1 Köy
98	Güzelyakup T.K	1982	351,695.00		1 Köy
99	Tunçbilek Kasabası T.K	1984	584,406.00		1 Mahalle
100	Uluçam Köyü T.K	1985	149,229.00		1 Köy
101	Başköy T.K	1986	193,943.00		1 Köy
102	Kayaarası Köyü T.K	1988	11,256.00		1 Köy
103	Köseler Köyü T.K	1997	436,503.00		1 Köy
104	Derbent Köyü T.K	1998	263,498.00		1 Köy
105	Tavşanlı İlçe Merkezi T.K	1956	171,737.00		1 Mahalle
106	Beyköy ve Dedeler Köyü Örencik ve Ilgın D.T.K	2006	377,401.00		2 Köy
107	Hanımçeşme Deresi T.K	2006	250,000.00		1 İlçe, 1 Belde
108	Demirbilek Köyü T.K	2007	412,100.00		1 Köy
109	Güzelyurt Mahallesi T.K	2011	240,800.00		1 Köy
110	Gürağaç Kasabası ve Arazisi T.K	2011	227,696.00		1 Belde
111	Kırık Köyü T.K	1977	250,774.00		1 Köy
112	Yeşilköy T.K	1980	1,083,957.00		1 Köy
113	Yeşildere Köyü T.K	1996	186,371.00		1 Köy
114	Karamanca Kasabası T.K	1994	332,087.00		1 Köy
115	Şaphane Deresi T.K	1971	1,321,809.00		1 İlçe
116	Çamdibi ve Çamurcuk Köyleri T.K	1987	204,495.00		Arazi

117	Ortaca Köyü T.K	2007	362,990.00		1 Köy
118	Hisarcık Beldesi T.K	1983	161,489.00		1 İlçe
119	Mrk. Karagöz T.K	1977	200,000.00		1 Köy
120	Mrk. Rüstemler T.K	1980	200,000.00		1 Köy
121	Simav Gölü T.K	1982	250,000.00		Arazi
122	Gölcük K. Bataklığının Kurutulması	1981	233,749.00		Arazi
123	Altıntaş K.	1980	21,944.00		Arazi
124	Tavşanlı İlçe Merkezi T.K	1992	221,364.00		1 İlçe
125	Altıntaş Yapılcan Bataklığının Kurutulması	1973	271,613.00		Arazi
126	Çayca Köyü Taşkın Rüsubat Kontrolü	1997	562,260.00		1 Köy
127	Sögüt Tersip Bendi	2002	263,179.00		1 Köy
128	Örenli, Savcılar, Güneyköy Rüs. Kont.	1973	421,643.00		3 Köy
129	Simav Tersip Bendi	1996	249,005.00		2 Mahalle
130	Çalköy T.K	2010	300,000.00		1 Köy
131	Çamırdık Köyü T.K	1987	204,494.00		Arazi
132	Emet ve Beyköy Çayı T.K	2008	307,084.00		Arazi
133	Ayvalı Köyü ve Arazisi T.K	2008	305,367.00		1 Köy ve Arazi

4.1.2.4 Diğer Yatırımlar(Planlama)

Tablo 29. Kuraklıkla mücadelede önemli olduğu düşünülen diğer yatırımlar.

Kütahya - GEDİZ GÜMÜŞLÜ Göleti ve Sulaması	
Kütahya - SİMAV Projesi	
Kütahya - HİSARCIK GÜLDÜREN Göleti Sulaması	
Kütahya - ASLANAPA KUREYŞLER Barajı Sul.	
Kütahya - DOMANIÇ ÇUKURCA Göleti	
Kütahya - GEDİZ YAĞMURLAR Göleti ve Sulaması	
Kütahya - SİMAV KİÇİR Göleti ve Sulaması	

Kütahya - TAVŞANLI DOĞANLAR Göleti	
Kütahya - ŞAPHANE Göleti ve Sulaması	
Kütahya - SİMAV YEMİŞLİ Göl. ve Sul.	
Kütahya - TAVŞANLI KAYI, Kütahya- Tavşanlı-KIŞLADEMİRLİ Göletleri ve Sulamaları	
Kütahya - DOMANIÇ ÇAMLICA, Kütahya-GEDİZ YUNUSLAR Göletleri ve Sulamaları	
Kütahya - GEDİZ GÜMÜŞLÜ Göleti ve Sulaması	
Kütahya - EMET, Kütahya-GEDİZ- GÜRKUYU, ÜZÜMLÜ Göl. ve Sul.	

4.1.3 İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği:

Sulama, drenaj, arazi toplulaştırması, erozyon ve toprak muhafazası çalışmaları gibi konular.

4.1.3.1- Sulama Yatırımları

Tablo 30. İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği Sulama Yatırımları

Sıra no	Proje adı	Yapım yılları	Maliyeti (YTL)	Notlar	Projenin beklenen etkileri
1	Simav Kelemyenice YAS Yağmurlama sulama tesisi	2013	587.700,00	Yeni Tesis	İhalesi yapıldı. Sözleşme yapılacak. 225 he alan sulamaya açılacak
2	Simav Öreylar YAS Yağmurlama sulama tesisi	2013	593.000,00	Yeni Tesis	İnşaata başlandı 259 he alan sulamaya açılacak
3	Simav Beyce YAS Yağmurlama sulama tesisi	2013	75.000,00	Yeni Tesis	İnşaat bitti 93 he alan

					sulamaya açılacak
4	Simav Karapınar sulama Göleti	2013	Kütahya İl Özel İdaresi tarafından yapılacaktır	Yeni Tesis	50 he alan sulamaya açılacak
5	Simav Eynal Sera bölgesi Damla sulama tesisi	2013	170.000,00	Yeni Tesis	İnşaat devam ediyor. 50 he alan sulamaya açılacak
6	Hisarcık Hamam köy,Bey köy YÜS Sulama tesisi	2013	266.097,00	Yeni Tesis	İnşaat bitti.65 he alan sulamaya açılacak
7	Merkez Güllü dere Sulama Göleti	2013	Kütahya İl Özel İdaresi tarafından yapılmaktadır.	Yeni Tesis	İnşaat tamamlanmak üzere Orman yangın söndürme ,Hayvanlara içme suyu temini
8	Merkez Kirazlı yayla Sulama havuzu, Altıntaş Sevdğin Göletten sulama tesisi	2013	185.000,00YTL	Yeni Tesis	İnşaat bitti Toplam 58 he alan sulamaya açılacak
9	Domaniç Saruhanlar-Muhacirler YÜS sulama tesisi	2013	485.000,00	Yeni Tesis	İnşaat devam ediyor. Toplam 168 he alan sulamaya açılacak
10	Emet Gürpınar YÜS Bakım Onarım Sulama Tesisi	2013	122.000,00	Yeni Tesis	İnşaat bitti 45 he alan sulamaya açılacak

11	Şaphane Değirmendere YÜS Sulama Tesisi	2013	150.000,00	Yeni Tesis	İnşaat bitti 29 he alan sulamaya açılacak
12	Simav Yeniköy Göletten sulama tesisi	2013	108.000,00	Yeni Tesis	İnşaat bitt 42 he alan sulamaya açılacak
13	Tavşanlı Ağaköy - Başköy YÜS Sulama Tesisi	2013	621.000,00	Yeni Tesis	İnşaat devam ediyor Toplam 240 he alan sulamaya açılacak
14	Merkez Karaağaç göletten sulama,Sofuköy – Yaylababa Havuzdan YÜS Sulama Tesisi	2013	180.000,00	Yeni Tesis	İnşaat devam ediyor Toplam 100 he alan sulamaya açılacak
15	Domaniç Böcen-Sarıot YÜS Sulama Tesisi	2013	403.000,00	Yeni Tesis	İnşaat devam ediyor,Toplam 270 he alan sulamaya açılacak
16	Hisarcık İğdeköy Şeyhler YÜS yenileme bakım onarım sulama tesisi	2013	240.000,00	Yeni Tesis	İhale aşamasında,Toplam 87 Ha Alan Sulamaya Açılacak
17	Hisarcık Ören köy YÜS sulama tesisi	2013	200.000,00	Yeni Tesis	Proje hazırlanıyor 80 he alan sulamaya açılacak Açıldı
18	Gediz Çeltikçi Göletten sulama tesisi	2013	1.000.000,00	Yeni Tesis	Proje aşamasında 500 he alan sulamaya açılacak
19	Simav Hisarbey Gölet tamirâtı-Bakım Onarım	2013	Kütahya İl Özel İdaresi tarafından yapılmıştır.	Rehabilitasyon	İnşaat bitti Göletteki hertürlü risk ve kaçak önlendi
20	Simav Çamlık Havuz ve Sulama Tesisi	2013	269.000,00	Yeni Tesis	İnşaat devam

					ediyor 20 he alan sulamaya açılacak
21	Simav Kestel Havuz ve Sulama Tesisi	2013	250.524,44	Yeni Tesis	İhale aşamasında 63 he alan sulamaya açılacak
22	Simav Yeşildere YÜS Sulama Tesisi	2013	400.000,00	Yeni Tesis	İhale aşamasında 15 he alan sulamaya açılacak
23	Aphane Üçbaş Havuz ve Sulama Tesisi	2013	180.000,00	Yeni Tesis	Sözleşme aşamasında 45 he alan sulamaya açılacak
Toplam				2.504 Hektar alan sulamaya açılacaktır.	

4.1.4.Orman ve Su İşleri Bakanlığı

4.1.4.1 Ağaçlandırma

Tablo 31. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Ağaçlandırma Projeleri

Sıra no	Proje adı	Yapım yılları	Maliyeti (TL)	Not lar	Projenin beklenen etkileri
1	Tavşanlı Beyköy	2013-2017	1.400.000		Bozuk orman alanları verimli alanlara dönüşecek ekonomiye ve ekosisteme katkı sağlayacak.
2	Emet Hasanlar	2013-2017	1.200.000		
3	Kütahya Haydarlar	2013-2017	400.000		
4	Simav Koyunova	2013-2017	1.400.000		
5	Kütahya Orman dışı alan ağaçlandırması	2013-2017	1.400.000		

4.1.4.2. Erozyon kontrol çalışmaları

Tablo 32. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Erozyon Kontrol Çalışmaları

Sıra no	Proje adı	Yapım yılları	Maliyeti (TL)	Notlar	Projenin beklenen etkileri
1	Kütahya Yan dere havzası	2013-2017	2.000.000		Üst havzada yapılacak çalışma ile erozyon ve yüzeysel akış azaltılacak.
2	Kütahya Porsuk baraj havzası	2013-2017	1.000.000		

4.2.İL ERKEN UYARI SİSTEMLERİ KURULMASI

- ✓ Kuraklık erken uyarı sisteminin kurulması sağlanacaktır.
- ✓ Bu proje altında, toprak nemi ölçümünü de yapacak rasat istasyonları yaygınlaştırılacaktır.
- ✓ Ayrıca yağış, sıcaklık, buharlaşma, su kaynakları rezervlerinin sürekli olarak izlenmesi ve uzun yıllar ortalamalarına göre olumsuz gelişmeler gözlenmesi durumunda uyarı yapılmasına yönelik sistemler geliştirilecektir.

4.3.UYGULAMA PLANLARI;

4.3.1. Tarım Bilgi Sistemine Geçilmesi Planı:

Bakanlığımızın verdiği tarımsal desteklemelerin tümü Çiftçi Kayıt Sistemine kayıt olunduktan sonra işlemler yapıldığı için desteklemeye başvuru yapanların kayıt işlemlerine alınmasında her hangi bir sorun yoktur.Asıl sorun olan desteklemeye başvurmayan veya tapu intikali ve tapu vasıf sorunlarından dolayı ÇKS sistemine kayıt edilemeyip destek alamayan çiftçilerin Tarım Bilgi Sistemine kayıt edilmesi sonucu bütün tarım arazileri kayıt altına alınacaktır.İlimizde Tarım Bilgi Sistemine bütün arazilerin kayıt edilmesi sonucu gerçek üretim planları yapılabileceğinden dolayı olası kurak koşullardan en az şekilde etkilenileceği düşünülmektedir.İl olarak Bakanlığımızın talimatları doğrultusunda Tar-Gel Personellerinin de etkin kullanılarak Tarım Bilgi Sisteminin oluşturulması planlanmaktadır.

4.3.2. Arazi kullanım planlamaları

Günümüzde dünya ülkelerinin ortak gayeleri hızla artan nüfusu beslemek, hayat seviyelerini yükseltmek için üretimi artırmaktır. Yoğun nüfus artışına paralel olarak tarım arazilerinde birim alandan en yüksek verim elde etmek hayati önem arz etmektedir. Tarımsal üretimin nitelik ve nicelik bakımından en üst seviyeye çıkarılması, bilimsel ve teknik araçların her aşamada işleme sokulması ile mümkündür. Mevcut yapı ile etüt sahasında tekniğe uygun tarımsal faaliyet yapılamamaktadır. Bu durum tarım topraklarının çoraklaşmasına, bünyesinin zayıflamasına ve çeşitli erozyon türleri ile taşınmasına yol açmaktadır. Dolayısıyla birim alandan alınan ürün miktarı ve kalitesi düşmektedir.

Bütün bu olumsuzlukların giderilebilmesi için 22.11.1984 tarihinde kabul edilen 3083 Sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu ve buna bağlı Uygulama Yönetmeliğinin ilgili maddelerine dayanılarak Arazi Tapulaştırma Projesi ve Arazi Kullanım Planlaması Projelerinin uygulanmasına ihtiyaç olduğu kanaatine varılmıştır. Kütahya ilinde Tarım Arazilerimiz çok parçalıdır. İşletme başına düşen parça sayısı 9,5 ile Türkiye’de en fazla parçalı araziye sahip illerdendir. Bakanlığımızın 7 yılda 14 Milyon Hektar Arazi Toplulaştırması hedefi bulunmaktadır. Bu hedef doğrultusunda, Kütahya İlinde **124.000 Hektar** alanda Arazi Toplulaştırması planlanmaktadır.

Arazi toplulaştırılması, 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu ve 5043 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu hükümlerine göre Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılmaktadır.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından uygulama yapılmak üzere; 07.11.2012 tarih ve 28460 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile, Kütahya İli, Çavdarhisar İlçesine bağlı Hacikebir Beldesi, Ağarı Köyü, Tepecik Köyü, Zobu Köyü, Emet İlçesine bağlı Örencik Beldesi, Kalfalar Köyü, Tavşanlı İlçesine bağlı Çardaklı, Çukurköy, Güzelyurt, Moymul Mahalleleri, Kuruçay, Tepecik Beldeleri, Derecik, Göbel, Karaköy, Karapelit, Kayıköy Köylerinde toplam 31.594 hektarlık alan 3083 Sayılı Kanun kapsamında Arazi Toplulaştırması Uygulama Alanı ilan edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından uygulama yapılmak üzere; 04.07.2011 tarih ve 27984 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile Altıntaş İlçesine bağlı, Altıntaş, Kuyucak, Murathanlar, Pusan, Yapılcan, Yolçatı, Çayırbaşı, Beşkarış, Alibeyköy, Ayrıkçı, Batak, Çakırsaz, Gecek, ve Genişler Köyleri kapsayan 10.183 hektarlık alan 5043 Sayılı Kanun kapsamında Özel Toplulaştırma Sahası olarak ilan edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından uygulama yapılmak üzere; 27.08.2011 tarih ve 27.08.2011 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile Hisarcık İlçesine bağlı Hasanlar Beldesi ve Emet İlçesine Bağlı Yenice Beldesinde 863 hektarlık alan 5043 Sayılı Kanun kapsamında Özel Toplulaştırma Sahası olarak ilan edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından uygulama yapılmak üzere; 29.11.2012 tarih ve 28482 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile İlimiz Aslanapa İlçesine bağlı Ortaca, Terziler, Yalnızsaray, Pınarbaşı ve Kureyşler köylerinde 2.163 hektarlık alan 5043 Sayılı Kanun kapsamında Özel Toplulaştırma Sahası olarak ilan edilmiştir.

4.3.3 Eğitim ve Yayım Çalışmaları

Kuraklık öncesi ve kuraklık döneminde yapılacak eğitim ve yayım çalışmalarına yer verilecektir.

1. Tarımda sulama suyunun etkin kullanılması,
2. Hayvansal üretimin düşmesini önleyici tedbirlerin alınması,
3. Toprak neminin muhafazasını sağlayan toprak işleme tedbirlerinin alınması,
4. Çevre ve ekolojik dengenin korunması,
5. Salgın hastalıkların önlenmesi ve mücadelesi,
6. Bitki hastalıkları ve zararlılarına karşı mücadele,
7. Çayır ve mera alanlarında otlatma yönetimi,
8. Yem bitkileri üretimi ve silaj yapımı,
9. Tarımsal sigorta ve destekler,
10. Anız yakılmasının önlenmesi,
11. Gübre ve gübreleme,
12. Minimum işlemeli tarım,
13. Tarımsal havza çalışmalarının etkin hale getirilmesi,

Konularında kamuoyunun bilinçlendirilmesi ve katılımın sağlanması, Üniversite, STK ve Medya ile işbirliği içerisinde basılı, sesli ve görsel yayınların hazırlanması ve yayımı ile eğitim faaliyetleri yürütülecektir.

5. KURAK DÖNEMLERDE ALINACAK ÖNLEMLER

5.1 Tarımsal Amaçlı Arazi Kullanım Planları ve Projeleri

- Yağışların, uzun yıllar yağış ortalamasının %40'ının altında gerçekleşmesi durumunda, İl Tarım Arazi sınıflarına göre;

5.1.1. Kuru Tarım Alanlarında

Kuru tarım alanlarında kuraklık alarmı;

İl Yıllık yağışı, uzun yıllar il yağış ortalamasından az yer altı ve yer üstü su seviyeleri düşme eğiliminde, Eylül-Ekim yağışları azalan seyirde olduğunda,

- Toplumun farkında olmasını başlatma, eğitim-yayın-yayım çalışmaları yapmak,
- Kuraklığa dayanıklı çeşitlerin tohumluk ihtiyacının tespiti ve tedarikinin sağlanması,
- Toprakta suyun muhafazasını sağlayacak toprak işleme tekniklerinin uygulanmasının sağlanması,
- Kuru şartlarda yapılan hububat yetiştiriciliğinde verim miktarı,
- Ülke ortalamasının çok altında olan alanların ekim dışı bırakılmasını sağlamak,
- Yazlık ekimlerde “minimum işlemeli tarım” uygulamasına geçilmesini sağlamak,
- İnternet sayfası oluşturularak kamuoyunun bilgilendirilmesini sağlamak,
- Kuraklık ve riskleri konusunda yazılı ve görsel basının bilgilendirilmesini sağlamak.

Kuru Mutlak Tarım Arazisi toplamı olan 180.782 hektar arazide

- Nadas ve / veya minimum işlemeli tarım uygulamaları ile birlikte kuraklığa dayanıklı tahıl ve (Buğday, arpa, çavdar vb.), baklagil (nohut, mercimek, korunga vb.) ürün çeşitlerinin ekimi,
- Varsa organik gübre kullanımı, kimyasal gübre kullanımının sınırlandırılması,
- Anızın tarla yüzeyinde bırakılmaması gibi tedbirler alınacaktır.

Kuru Marjinal Tarım arazisi toplamı olan 105.023 Hektar arazinin tamamının nadasa bırakılması, hayvan otlatma alanı olarak kullanılması planlanmıştır.

Halen kullanım dışı olan tepelik ve yamaç arazilerin,

- Bitki örtüsü ile kaplanması için (ağaçlandırma veya otlandırma) çalışmalar yapılacaktır.
- Yamaç arazilerde eğime paralel karıklar açmak gibi uygun yöntemlerle tohum yatakları hazırlanarak bitki çıkışı ve ardından da koruma yapılarak bitkilerin gelişmeleri sağlanmış olacaktır.

5.1.2.Sulu Tarım Alanlarında

Sulu alanlarda tarımsal kuraklık evlem planı;

İl Yıllık yağışı,uzun yıllar İl yağış ortalamasından az yer altı ve yer üstü su seviyeleri düşme eğiliminde, Eylül-Ekim yağışları azalan seyirde.

- Ekili alanlardaki su kaynaklarının iyi yönetilmesini sağlamak,
- Eğitim-yayın-yayım çalışmalarını yapmak,

- Su tüketimi az olan ve kuraklığa nispeten dayanıklı tür ve çeşitlerin yetiştiriciliğinin teşvikini sağlamak,
- Münavebeli ürün yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması ve münavebede su tüketimi az olan bitkilere yer verilmesini sağlamak,
- Sulu alanlarda yapılacak yazlık ekilişlerde, mahallinde hazırlanacak su kullanma ve sulama programlarına titizlikle uyulması, gerektiğinde ekimden önce üreticilere bildirilmesini sağlamak,
- Suyun kıt olduğu veya güvenilir olmadığı yerlerde, kuraklığa dayanıklı çeşitlerin seçilmesi,
- Kuraklık ve su kaynakları konusunda, medya ve halkı bilgilendirmek ve sürekliliğini sağlamak.

5.1.2.1. Olası bir kuraklık periyodunda sulu tarım alanlarında uygulanacak arazi kullanım planları .

Kütahya ilinde sulu alanlarda iklim itibariyle ikinci ürün yetiştirme imkanı olmadığı için ikinci ürün planlaması yapılmamıştır.

Tavşanlı Kayaboğazı Barajı :

Normal yağışlı yıllarda baraj doluluk oranı maksimum düzeyde olduğu durumda

- Mevcut kapasite ile sulanan alan : ..... 5775 Hektar
- Sulama birlik sayısı : 1
- Tavşanlı Sulama Birliği :
- Proje alanından faydalanan nüfus sayısı : 8.000
- Proje alanından faydalanan hane sayısı : 2.600
- Tavşanlı Sulama Birliğine verilecek : 2.880 litre/sn

A.Normal koşullardaki bitki deseni

- Birinci Ürün

%10	Buğday
% 30	Pancar
% 5	Patates
% 35	Mısır
% 8	Sebze
% 8	Yem Bitkileri
% 4	Meyve

B. Kurak yılda uygulanacak bitki deseni (Nisan ayı itibarı ile)

- a. Baraj doluluk oranı = %50
b. Kurak yılda sulanacak alan = 2887 ha
c. Yedek 1 kanalına verilecek su = 1440 Litre/Sn
d. Sulama süresi = Mayıs – Ağustos

-Birinci ürün için bitki deseni

% 40	Buğday
% 20	Pancar
% 2	Patates
% 14	Mısır
% 10	Sebze
% 10	Yem Bitkileri
% 4	Meyve

Çavdarhisar Barajı :

Normal yağışlı yıllarda baraj doluluk oranı maksimum düzeyde olduğu durumda

- a. Mevcut kapasite ile sulanan alan : 4.930 Hektar
b. Sulama birlik sayısı : 1
c. Çavdarhisar Sulama birliği :
e. Proje alanından faydalanan nüfus sayısı : 4883
f. Proje alanından faydalanan hane sayısı : 1723
g. Yedek 1 e verilecek su miktarı : 2500 litre/sn

A. Normal koşullardaki bitki deseni

- Birinci Ürün

%20	Yem Bitkisi
%35	Pancar
%15	Mısır
%20	Buğday
%10	sebze

B. Kuraklık Durumunda (Nisan ayı itibarı ile)

- a. Baraj doluluk oranı = %50
- b. Kurak yılda sulanacak alan = 2.465 ha
- c. Yedek 1 kanalına verilecek su = 1250 Litre/Sn
- d. Sulama süresi = Mayıs – Ağustos

Uygulanacak bitki deseni

% 5	Yem Bitkisi
%15	Pancar
%10	Mısır
%30	Buğday
%5	sebze
%15	Fiğ
%20	Nohut

Kütahya Sulaması (söğüt, okçu, güveşçi, sofu,ağaç,bölcek , inköy, siner, zıgra, parmakören mahalleleri)

A. Normal durumda

- a.Mevcut kapasite ile sulanan alan : 2.392 Hektar
b. Sulama Kooperatifi sayısı : 4 adet .
c. Sofu,Parmakören,Okçu,Güveşçi Sulama kooperatifleri :
e. Proje alanından faydalanan nüfus sayısı : 10.495
f. Proje alanından faydalanan hane sayısı : 2.397
g. Yedek 1 e verilecek su miktarı : 2 040 litre/sn

a) Normal koşullardaki bitki deseni

%30	Pancar
%20	Sebze
% 20	Buğday
%20	Yonca
%5	Mısır
%5	Meyve

B.Kuraklılık Durumunda (Nisan ayı itibarı ile)

- a. Baraj doluluk oranı = %50
b. Kurak yılda sulanacak alan = 1.196 ha
c. Yedek 1 kanalına verilecek su = 1020 Litre/Sn
d. Sulama süresi = Nisan – Ağustos

Bu koşullara göre de Uygulanacak bitki deseni

%15	Pancar
%10	Sebze
% 60	Buğday
%10	Yonca
%5	Mısır

Emet Çerte Göleti :

Normal yağışlı yıllarda baraj doluluk oranı maksimum düzeyde olduğu durumda

- a. Mevcut kapasite ile sulanan alan : 72 Hektar
- b. Sulama birlik sayısı : 1
- c. Çerte Sulama Kooperatifi : 1
- d. Proje alanından faydalanan nüfus sayısı :551
- e. Proje alanından faydalanan hane sayısı : 117
- f. Çerte Sulama Birliğine verilecek : 26 litre/sn

A.Normal koşullardaki bitki deseni

- Birinci Ürün

% 10	Buğday
% 30	Pancar
% 5	Patates
% 25	S.Mısır
% 5	Sebze
% 25	Yonca

B. Kurak yılda uygulanacak bitki deseni (Nisan ayı itibarı ile)

- a. Gölet doluluk oranı = %50
- b. Kurak yılda sulanacak alan = 36 ha
- c. Yedek 1 kanalına verilecek su = 13 Litre/Sn
- d. Sulama süresi = Nisan – Ağustos

Birinci ürün için bitki deseni

%40	Buğday
% 20	Pancar
% 2	Patates
% 20	Mısır
% 8	Sebze
% 10	Yem Bitkileri

Emet Yenice Göleti :

Normal yağışlı yıllarda baraj doluluk oranı maksimum düzeyde olduğu durumda

- a. Mevcut kapasite ile sulanan alan : ..... 233. Hektar
- b. Sulama birlik sayısı : 1
- c. **Yenice** Sulama Kooperatifi :
- d. Proje alanından faydalanan nüfus sayısı : 815
- e. Proje alanından faydalanan hane sayısı : 550
- f. Tavşanlı Sulama Birliğine verilecek : 81 litre/sn

A.Normal koşullardaki bitki deseni

% 15	Buğday
% 35	Pancar
% 5	Patates
% 20	S.Mısır
% 5	Sebze
% 20	Yonca

B. Kurak yılda uygulanacak bitki deseni (Nisan ayı itibarı ile)

- a. Baraj doluluk oranı = %50
- b. Kurak yılda sulanacak alan = 116 ha
- c. Yedek 1 kanalına verilecek su = 40,5 Litre/Sn
- d. Sulama süresi = Nisan – Ağustos

- Birinci ürün için bitki deseni

%50	Buğday
% 20	Pancar
% 15	Mısır
% 5	Sebze
% 10	Yem Bitkileri

Gediz Gümele Göleti :

Normal yağışlı yıllarda gölet doluluk oranı maksimum düzeyde olduğu durumda

- a. Mevcut kapasite ile sulanan alan : ..... 777 Hektar
- b. Sulama birlik sayısı : 1
- c. Gümele Sulama Kooperatifi :
- d. Proje alanından faydalanan nüfus sayısı : 1136
- e. Proje alanından faydalanan hane sayısı : 385
- f. Gümele Sulama Kooperatifi verilecek : 196 litre/sn

A.Normal koşullardaki bitki deseni

% 10	Buğday
% 30	Pancar
% 10	Fasulye
% 20	S.Mısır
% 10	Sebze
% 10	Yonca
% 10	Meyve

B. Kurak yılda uygulanacak bitki deseni (Nisan ayı itibarı ile)

- a. Baraj doluluk oranı = %50
- b. Kurak yılda sulanacak alan = 388 ha
- c. Yedek 1 kanalına verilecek su = 98 Litre/Sn
- d. Sulama süresi = Nisan – Ağustos

Birinci ürün için bitki deseni

% 50	Buğday
% 15	Pancar
% 10	Nohut
% 10	Mısır
% 5	Sebze
% 5	Yonca
%5	Meyve

Tavşanlı Kuruçay Göleti :

Normal yağışlı yıllarda baraj doluluk oranı maksimum düzeyde olduğu durumda

- a. Mevcut kapasite ile sulanan alan : ..... 325 Hektar
- b. Sulama birlik sayısı : 1
- c. Kuruçay Sulama Birliği :
- d. Proje alanından faydalanan nüfus sayısı : 2003
- e. Proje alanından faydalanan hane sayısı : 500
- f. Kuruçay Sulama Birliği verilecek : 101 litre/sn

A.Normal koşullardaki bitki deseni

% 10	Buğday
% 20	Pancar
% 10	Patates
% 25	Mısır
% 10	Sebze
%25	Yonca

B. Kurak yılda uygulanacak bitki deseni (Nisan ayı itibarı ile)

- a. Baraj doluluk oranı = %50
- b. Kurak yılda sulanacak alan = 162,5 ha
- c. Yedek 1 kanalına verilecek su = 50 Litre/Sn
- d. Sulama süresi = Nisan – Ağustos

- Birinci ürün için bitki deseni

%45	Buğday
% 10	Pancar
% 5	Patates
% 10	Mısır
% 5	Sebze
% 15	Nohut
%10	Yonca

Kütahya Merkez Pullar Göleti :

Normal yağışlı yıllarda baraj doluluk oranı maksimum düzeyde olduğu durumda

- a. Mevcut kapasite ile sulanan alan : ..... 97 Hektar
- b. Sulama birlik sayısı : Yok
- c. Sulama Birliği :
- d. Proje alanından faydalanan nüfus sayısı : 430
- e. Proje alanından faydalanan hane sayısı : 50
- f. Araziye verilecek su miktarı : 55 litre/sn
- g. Bitki deseni :

A.Normal koşullardaki bitki deseni

% 10	Buğday
% 10	Fasulye
% 15	Patates
% 20	Mısır
% 15	Sebze
% 25	Yonca
% 5	Meyve

B. Kurak yılda uygulanacak bitki deseni (Nisan ayı itibarı ile)

- a. Baraj doluluk oranı = % 50
- b. Kurak yılda sulanacak alan = 48,5 ha
- c. Yedek 1 kanalına verilecek su = 27,5 Litre/Sn
- d. Sulama süresi = Nisan – Ağustos

% 40	Buğday
% 20	Arpa
% 3	Patates
% 15	Mısır
% 5	Sebze
% 15	Yonca
% 2	Meyve

6. GELİŞTİRİLECEK TARIM DIŞI FAALİYETLER

Kuraklık riski olan yerlerde geçim sıkıntısından dolayı g alternatifine karŐılık yapılacak faaliyetler.

1) Turizmle Yönelik El sanatlarının geliştirilmesi.

- (a) Halı, kilim dokumacılığı,
- (b) Yöreye ait el sanatlarının geliştirilmesi,
- (c) Bunların pazarlama zincirinin oluşturulması,
- (d) ini İŐlemeciliđinin geliştirilmesi.

2) Yayla turizmine yönelik köylülerin bilinçlendirilerek, giriŐimcilerin desteklenmesi ile gerekli tesislerin yapılması.

7. EĞİTİM PLANLARI KONULARI

Eğitim yayım çalışmaları baŐlıđında verilen konularda eğitim yapılacaktır.

Kuraklıkla Mücadele eğitim programı iki farklı dönem olarak planlanacaktır.

a. Tarımsal kurak yaŐanmadan önceki yağışların normal düzeylerde olduğu dönemler: Kuraklıkla mücadelede bu dönemde alınacak önlemler kuraklık olduğu zaman da alınacak önlemlerden çok daha önemlidir. Çünkü kuraklığın yaŐandığı dönemlerde alınacak önlemler su ve tarımsal üretim azlığından kaynaklanan olumsuzlukları azaltmak için alınacak önlemlerdir. Ancak normal zamanlarda alınacak önlemler kurak dönemlerde kullanılacak kapasite artırımını olduğundan veya kurak dönemler için rezerv oluŐturma anlamına geleceğinden daha önemlidir. Bu nedenle öncelikle normal dönemler için eğitim programları hazırlanacaktır.

1-Su hasadı yöntemlerinin tanıtımı ve uygulanmasına yönelik eğitim programları,

2-Sulama yöntemlerinin geliŐtirilmesine yönelik eğitim programları,

b. Tarımsal kuraklığın yaŐandığı dönemlerde uygulanacak tedbirlerin tanıtımı ve uygulanmasına yönelik eğitim programları.

8. HASTALIK VE ZARARLILARLA MÜCADELE PLANLARI

8.1- HUBUBAT HASTALIK VE ZARARLILARI

İlimiz zirai potansiyeli yönünden; hububat ekimi ve üretimi ile ilk sırada yer almaktadır.Hububat Zararlıları olarak Sürme, Bambul, Ekin Kambur Böceği(Zabrus)hububat hastalıkları olarakta Sürme, Rastık ve Pas; programa alınmıştır.İlimizde hububat zararlılarından ekin kambur böceği önemlidir.İlk görüldüğü 1969 yılından beri mücadele; 1969-1975 Devlet Yardım Mücadelesi, 1976-1988 Yönetimli ifti, 1989-1994 Devlet Yardımı ve 1994 yılından itibaren Yönetimli ifti Mücadelesi olarak yürütülmektedir.

Tablo 33. 2013 Yılı Hububat Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele İcraatları

KONUSU	2012 GERÇEK.	2013 PROGRAM	2013 GERÇEKLEŞ.
Sürme	23012 ton	25600 ton	Devam Ediyor
Arpada Rastık	180 ton	150 ton	“
Sarı Pas	680 da	1300 da	“
Bambul	250 da	200 da	“
Ekin Kambur Böceği(Zabrus Spp)	4833 ton	5000 ton	“

8.2- BAKLAGİL HASTALIK VE ZARARLILARI

İlimizde baklagil ekim sahası olarak hububattan sonra ikinci sıradadır. Baklagil hastalık ve zararlıları mücadeleleri yönetimli çiftçi mücadelesi olarak yürütülmektedir.

Tablo 34. 2013 Yılı Baklagil Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele İcraatları

KONUSU	2012 GERÇEK.	2013 PROGRAM	2013 GERÇEKLEŞ.
Nohut Antraknozu	1361 ton- 4460 da.	1700 ton-6000 da	1700 ton-6000 da
Fasulye Kök Çürüklüğü	15,57 ton	15 ton	15 ton
Nohut Ve Mercimekte Yeşil Kurt	29.495 da.	18000 da	14500
Fasulye Tohum Böceği	1137 da.	1000 da	1.000 da

8.3- ENDÜSTRİ VE SÜS BİTKİLERİ HASTALIK VE ZARARLILARI

İlimizde Endüstri ve Süs Bitkileri hastalık ve zararlıları mücadeleleri yönetimli çiftçi mücadelesi olarak yürütülmektedir.

Tablo 35. 2013 Yılı Endüstri ve Süs Bit. Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele İcraatları:

KONUSU	2012 GERÇEK.	2013 PROGRAM	2013 GERÇEKLEŞ.
Tütünde Mavi Küf (Fidelik)	1.500 m ²	3750 m ²	11.500 m ²
Tütünde Mavi Küf (Tarla)	734 da	250 da	Devam Ediyor
Tütünde Şeftali Yaprak Biti	200 da.	250 da	“
Ayçiçeğinde Bozkurt	1453 da	1500 da	2.045 da
Güllerde Külleme	0	0	0
Süs Bitkilerinde Yaprak Biti	0	0	0

8.4- MEYVE VE BAĞ HASTALIK VE ZARARLILARI

İlimizde meyve ve bağ hastalık ve zararlıları ile mücadele yönetimli çiftçi mücadelesi olarak yürütülmektedir.

Tablo 36. 2013 Yılı Meyve ve Bağ Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele İcraatları:

KONUSU	2012 GERÇEK.	2013 PROGRAM	2013 GERÇEKLEŞ.
Elma Ve Armutta Kara Leke	1102 da	1650 da	1650 da
Sert Çek. Mey. Ağ. Monilya	2382 da	2900 da	2900 da
Meyvelerde Demir Noksanlığı	105 da	130 da	130 da
Yaprak Leke Hastalığı	529 da	2250 da	2250 da
Bağ Mildiyözü	1563 da	1500 da	1500 da
Bağ Küllemesi	3740 da	3650 da	3650 da
Elma Ağ Kurdu	1790 da	2000 da	2000 da
Elma İç Kurdu	1566 da	2000 da	2000 da
Yaprak Galeri Güveleri	80 da	100 da	100 da
Kiraz Sineği	4860 da	5150 da	5150 da
Kiraz Sülüğü	98 da	250 da	250 da
Armut Pisillidi	5 da	0	0
Meyve Ağ. Yaprak Bitleri	3402 da	3500 da	3500 da
Meyve Ağacı Akarları	725 da	750 da	750 da

8.5- SEBZE HASTALIK VE ZARARLILARI

Tablo 37. 2013 Yılı Sebze Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele İcraatları:

KONUSU	2012 GERÇEK.	2013 PROGRAM	2013 GERÇEKLEŞ.
Kabakgillerde Külleme	1098 da	1150 da	1150 da
Patates Mildiyösü	600 da	1000 da	1000 da
Domates Mildiyösü	715 da	800 da	800 da
Patates Böceği	22 ton 7480 da	50 ton 8550 da	50 ton 8550 da
Sebzelerde Yeşil Kurt	767 da	900 da	900 da
Yaprak Biti	12267 da	14300 da	14300 da
Sebzelerde Danaburnu	4410 da	5500 da	5500 da
Seb. Ve Bostanlarda Bozkurt	3173 da	5500 da	5500 da
Sebzelerde Tel Kurtları	150 da	400 da	400 da

8.6- GENEL ZARARLILAR

İlimizde genel zararlılar olarak çekirge, tarla faresi ve yabani domuz mücadelesi olarak yapılmaktadır. 2008 yılı itibarı ile çekirge mücadelesi ilimizde sadece Simav ilçemizin Çitgöl, Naşa, Pulluca, Kelemyenice ve Yeşilçam köylerinde toplam 5 köyde 1500 da alanda Devlet Yardımı, 500 da alanda ise Yönetimli Çiftçi Mücadelesi şeklinde uygulama yapılmıştır. Ayrıca il genelinde ilk 6 ayda yabani domuz zararına karşı zirai mücadele amaçlı olarak bek avı şeklinde çiftçilerin kendi imkanları ile toplam 405 adet domuz vurularak itlaf edilmiştir. Tarla Faresi mücadelesinde İl Müdürlüğümüz Döner Sermayesi tarafından isteyen vatandaşlarımıza zirai mücadele amaçlı zehirli buğday satışı yapılmaktadır.

Tablo 38. 2013 Yılı Genel Zararlılar ile Mücadele İcraatları

KONUSU	2012 GERÇEK.	2013 PROGRAM	2013 GERÇEKLEŞ.
Çekirgeler	Dev.Yard: 2200 da	Dev.Yard: 2250 da	Dev.Yard: 2250 da
Tarla Faresi	130000 da	31900 da	31900 da
Yabani Domuz	464 adet	520 adet	520 adet

8.7- AMBAR ZARARLILARI

Ambar zararlılarına karşı boş ambar ilaçlaması ve ürün ilaçlaması Yönetimli Çiftçi Mücadelesi olarak gerçekleştirilmektedir.

Tablo 39. 2013 Yılı Ambar Zararlılar ile Mücadele İcraatları:

KONUSU	2012 GERÇEK.	2013 PROGRAM	2013 GERÇEKLEŞ.
İlaçlanacak Ambar	140 adet	150 adet	150 adet
İlaçlanacak Ürün	510 ton	550 ton	550 ton

8.8- YABANCI OT VE PARAZİT BİTKİLER

İlimizde geniş ekim alanlarına sahip olan hububat ve baklagil sahalarında ve sebze anason ve meyve bahçelerindeki yabancı ot mücadeleleri yönetimli çiftçi mücadelesi olarak yürütülmektedir.

Tablo 40. 2013 Yılı Yabancı ot ve Parazit Bitkiler ile Mücadele İcraatları:

KONUSU	2012 GERÇEK.	2013 PROGRAM	2013 GERÇEKLEŞ.
Hub. Geniş Yapraklı Yab. Ot.	538013 da	655000 da	655000 da
Hub. Dar Yapraklı Yab. Ot	185 da	250 da	250 da
Yoncada Küsküt	80 da	100 da	100 da
Seb.Tarlalarında Yab. Ot	70 da	60 da	60 da
Nohutta Yabancı Ot	13750 da	13000 da	13000 da
Meyve Bah. Yabancı Ot	190 da	150 da	150 da

8.9- ENTEGRE MÜCADELELER

Belirli bir ortamda bulunan hastalık, zararlı ve yabancı otların ayrı, ayrı değil, hepsinin birlikte mütalaa edilmesi ve uygun mücadele metotlarının (Biyolojik Mücadele başta olmak üzere, kimyasal mücadeleye alternatif olan diğer metotlara öncelik verilerek) ve tekniklerinin birbirlerini tamamlanacak şekilde kullanılması olarak tanımlanır.

8.9.1- Entegre Mücadelede Ana Hedeflerimiz

- Üretimin artırılması, kaliteli ve ilaç kalıntısı bulunmayan ürün elde edilmesi.
- Entegre bahçelerinin periyodik olarak kontrol devamlı kontrol edilmesi.
- Çiftçilerin kendi bahçe ve tarlasının uzmanı haline getirilmesi.
- İlaçların çevreye (toprak, su, hava) bulaşmasının önlenmesi.
- Doğal düşmanların korunması.

Entegre Mücadele çalışmalarında hedef; bol, kaliteli, ilaç kalıntısı bulunmayan ürün elde etmek ve tüm mücadele metotlarını birlikte kullanarak ilaçlama sayılarını azaltmak, insan sağlığı, çevre ve doğal dengeyi korumaktır.

8.9.2- 2013 Entegre Mücadele Programları ve İcraatları

İlimizde 2012 yılı entegre mücadele çalışmalarımız kirazda Entegre Kontrollü Ürün Yönetimi (EKÜY) şeklinde, buğday ve örtü altında Entegre Mücadele şeklinde uygulanmıştır. Entegre ve kontrollü ürün yönetimi Bakanlığımızın misyonu doğrultusunda tarladan sofraya güvenilir gıda, temiz çevre ve sağlıklı toplum için geliştirilmiş bir sistemdir.

Tablo 41. Entegre Mücadele Programları ve İcraatları

ÇALIŞMA KONULARI	İLÇE ADI	2013 PROĞRAMLANAN			2013 GERÇEKLEŞEN		
		Köy Sayısı	Çiftçi Sayısı	Alan(da)	Köy Sayısı	Çiftçi Sayısı	Alan(da)
Kiraz EKÜY (15.000 Ağaç)	Merkez	1	2	7 DA	1	2	7 DA
	Gediz	1	2	14 da	1	2	14 da
	Hisarcık	1	2	6 da	1	2	6 da
	Pazarlar	3	7	109 da	3	7	109 da
	Şaphane	2	5	27 da	2	5	27 da
	Simav	3	5	38 da	3	5	38 da
Buğday Entegre Mücadelesi (50.000 da)	Merkez	2	6	600 da	2	6	600 da
	Altıntaş	2	8	800 da	2	8	800 da
	Aslanapa	2	6	600 da	2	6	600 da

8.9.2.1. Kiraz Entegre ve Kontrollü Ürün Yönetimi (EKÜY)

Entegre Kontrollü Ürün Yönetimi (EKÜY) projesi İlimizde 2010 yılından itibaren Kirazda uygulanmaya başlamıştır.

2012 yılı itibarı ile Entegre Kontrollü Ürün Yönetimi ilimizde kirazda 100 üreticide programa alınmış olup, 2012 yılı Temmuz ayı itibarıyla projenin yürütüldüğü 6 ilçemizde 23 üreticiden kiraz numuneleri alınarak Bursa İl Kontrol Laboratuvarına gönderilmiş ve pestisit analizleri yaptırılmıştır. Analiz sonucuna göre pestisit kalıntısı bulunmayan kiraz bahçelerimize mavi bayrak asılmış ve sertifikaları verilmiştir.

Tablo-42 5 Yıllık Kiraz Eküy Proje Program Teklifleri

İlçe	2013		2014		2015		2016		2017	
	Alan (da)	Çiftçi	Alan (da)	Çiftçi	Alan (da)	Çiftçi	Alan (da)	Çiftçi	Alan (da)	Çiftçi
Merkez	7	2	11	3	23	4	25	5	25	5
Gediz	14	2	23	3	30	4	38	5	38	5
Hisarcık	6	2	16	4	21	5	24	6	30	8
Pazarlar	109	7	115	8	124	9	130	10	130	10
Simav	38	5	67	10	70	11	75	13	80	15
Şaphane	27	5	30	6	34	6	40	8	48	10

8.9.2.2. Buğday Entegre Mücadele

Buğday Entegre Mücadele kapsamında 2012 yılı içerisinde Merkez, Altıntaş ve Aslanapa ilçelerimizde uygulanmıştır. Merkezde 3 üretici ve 420 dekar, Altıntaş ilçemizde 4 üretici 640 dekar ve Aslanapa ilçemizde 3 üretici 370 dekar alanda olmak üzere İl Genelinde toplam 10 üretici ve 1430 dekar alanda gerçekleştirilmiştir.

Tablo-43 5 Yıllık Buğday Entegre Projesi Program Teklifleri

Proje Adı	İlçe	2013		2014		2015		2016		2017	
		Alan (da)	Çiftçi	Alan (da)	Çiftçi	Alan (da)	Çiftçi	Alan (da)	Çiftçi	Alan (da)	Çiftçi
Buğday e.m.	Merkez	600	6	700	7	800	8	900	9	1000	10
	Altıntaş	800	8	900	9	1000	10	1100	11	1200	12
	Aslanapa	600	6	700	7	800	8	900	9	1000	10
	Çavdarhisar	0	0	0	0	300	3	400	4	500	5

8.9.2.3 Örtü Altı Entegre Mücadele

Örtü altı Entegre Mücadele Bakanlığımız tarafından 2012 yılında İlimiz programına dahil edilmiş olup, proje sadece Simav ilçemizde bulunan jeotermal ısıtma sistemli seralarda uygulanmıştır. 2012 yılı içerisinde 10 üretici ve 44 dekar alanda Örtü altı Entegre Mücadele uygulanmıştır. 2013 yılı için Bakanlığımız tarafından Örtü altı Entegre ve Kontrollü Ürün Yönetimi (EKÜY) programına alınması uygun görülmüştür.

Tablo-44 5 Yıllık Örtü Altı Entegre Projesi Program Teklifleri

Proje Adı	İlçe	2013		2014		2015		2016		2017	
		Alan (da)	Çiftçi	Alan (da)	Çiftçi	Alan (da)	Çiftçi	Alan (da)	Çiftçi	Alan (da)	Çiftçi
Örtü Altı e.m.	Simav	44	10	44	10	45	11	50	12	55	13

8.9.3. Sürvey Çalışmaları**Tablo-45 2012 Yılında İlimizde Uygulanan Alınan Özel Sürvey Çalışmaları**

Sürveyin Konusu	Sürvey Şekli		
	Keşif	Sınırlan	Değerlendir
San –Jose Kabuklu Biti		x	x
Sharka Virüsü	x		
Kirazda Cytospora Kanseri		x	x
Kestane Mürekkep Hastalığı		x	x
Kestane Kanseri		x	x
Patateste Bakteriyel Yumuşak Çürüklük Hastalığı	x		
Patates Halkalı Çürüklük	x		
Domateste Bakteriyel Kanser Ve Solgunluk	x		
Domateste Patates Güvesi	x		
Patates Siğili	x		
Patateste Kist Nematodu	x		

2013 yılı özel sürvey programına Bakanlığımız tarafından sadece patateste etkili olan hastalık zararlılar ile ülke geneli sürvey talimatı olan sharka virüsü, özel sürvey programına alınmıştır.

8.10– KARANTİNA ÇALIŞMALARI

Karantina Hizmetleri 6968 sayılı Zirai Müc. ve Zirai Karantina Kanunu ve bu kanuna dayanılarak hazırlanan 1964 yılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Zirai Karantina Tüzüğü, Zirai Karantina Yönetmeliği (1991), Zirai Karantina İnspektör Yönetmeliği, Fümigasyon Yönetmeliği, Numune Alma Yönetmeliği ve Zirai İç Karantina Yönetmelikleri ile yürütülmektedir.

Zirai Karantina faaliyetleri, Zirai Karantina Müdürlükleri ve İl Müdürlükleri Bitki Koruma Şube Müdürlüklerince yürütülmektedir.

8.10.1- İç Karantina Faaliyetleri : Ticari amaçla fide ve fidan yetiştirmek isteyen özel ve tüzel kişiler İl Müdürlüğümüzden ruhsat alarak fidan ve fide yetiştirebilirler ruhsat alanlar söküm ve vejetasyon devrelerinde kontrol edilirler. İlimizde özel şahıslara ait toplam 23 adet fidan, 45 kişide sebze fidesi yetiştiriciliği, 5 kişi de süs bitkisi yetiştiriciliği, 5 kişi meyve-süs bitkisi yetiştiriciliği ve 2 kişi de orman fidanı yetiştiriciliği yapmaktadır. Fide-fidan yetiştiriciliği için Müdürlüğümüze müracaat eden kişi ve kuruluşlardan uygun şartları taşıyanlara Bitki Yetiştirme Ruhsatı tanzim edilmesi, ruhsat alan yetiştiricilerin fidelik ve fidanlıklarının vejetasyon ve söküm dönemi kontrollerinin yapılması, söküm döneminde kontrol edilen fide ve fidanlara mühürleme işlemi yapılarak taşıma ve satış sertifikası verilmesi, pazaryerlerinde ve ilimizin değişik noktalarında satışı yapılan fide-fidanların üreticilerimiz tarafından sağlıklı bir şekilde temin edebilmesi için gerekli tüm kontrollerinin yapılması, üreticilerimizin çeşitli üretim materyallerinin talepleri doğrultusunda karşılanması yönünde çalışmalarımız yapılmış olup, yıl içerisinde üretim yapmak için müracaatta bulunan ve gerekli şartları taşıyan toplam 19 kişiye fide-fidan ve süs bitkisi yetiştiriciliği için Bitki Yetiştirme ruhsatı verilmiştir. İl genelinde fide-fidan satış sezonu boyunca toplam 103 adet fide- fidan ve süs bitkisi satıcısına ait 87.536 meyve fidanı, 33.081 süs bitkisi, 10.150 çöğür, 28.750 adet kavak fidanı ve 565.719 adet çeşitli sebze fidesi kontrolü yapılarak satışa sunulmasına izin verilmiştir. Kontrolü yapılan fidanlardan toplam 7147 adeti Kök-ur nematodu, Kök Kanseri, kuru ve sertifikasız olmasından dolayı, 7250 adet sebze fidesi de kuru ve menşei belirli olmadığından dolayı imha edilmiştir.

Tablo 46. 2013 Yılı Ruhsath Fidelik – Fidanlıkların İlçelere Göre Dağılımı

İLÇESİ	FİDELİK	SÜS BİTKİSİ	MEYVE FİDANI	TOPLAM
MERKEZ			1	1
ALTINTAŞ				
ASLANAPA				
Ç.HİSAR				
DOMANIÇ				
D.PINAR				
EMET				
GEDİZ				
HİSARCIK				
PAZARLAR				
SİMAV		1	1	2
ŞAPHANE				
TAVŞANLI				
T O P L A M				3

8.11- ZİRAİ MÜCADELE İLAÇ-ALET-BAYİLİK İŞLERİ

Bakanlığımız Korum ve Kontrol Genel Müdürlüğünün Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ve Depolanması Hakkındaki Yönetmelik Hükümleri gereğince ilimizde faaliyet gösteren Zirai Mücadele İlaç ve Alet-Makine Bayilerimiz, her ay düzenli olarak denetim ve kontrolleri yapılmakta, görülen eksiklikler bayilere bildirilmekte ve gerekli müeyyideler uygulanmaktadır.

Tablo 47. İlimizde Ziraat İlaç ve Alet Bayilerinin Dağılımı

İLÇESİ	İLAÇ BAYİLERİ				ALET BAYİLERİ			
	ÖZEL	T.K. KOOP	PAN. KOOP	ZİRAAT ODASI	ÖZEL	T.K. KOOP	PAN. KOOP	ZİRAAT ODASI
Merkez	4	2	1	1	4	2	1	1

Altıntaş	4	2	1	1	4	2	1	1
Aslanapa	2	-	-	1	2	-	-	-
Çavdarhisar	2	-	-	-	-	-	-	-
Domanıç	-	1	-	-	-	1	-	-
Dumlupınar	-	-	-	-	1	-	1	-
Emet	1	-	1	1	1	-	1	1
Gediz	3	-	1	1	3	-	1	1
Hisarcık	-	-	-	-	-	-	-	-
Pazarlar	2	2	-	-	2	2	-	-
Simav	5	1	-	-	2	1	1	-
Şaphane	1	-	-	-	1	-	-	-
Tavşanlı	2	1	-	1	2	1	-	-
TOPLAM	26	9	4	6	22	9	6	4

9. İÇME VE KULLANMA SUYU PLANLAMALARI

İl sınırları içerisinde üç büyük akarsu kaynak almaktadır. Bunlar, Sakarya havzasının en önemli kollarından olan Porsuk Çayı İl Merkezinin kullanma ve içme suyu amacı ile kullanılır iken ilin batı kesiminin de sulama ve kullanma ihtiyacını karşılayarak Sakarya havzası ile birleşmektedir. İkinci bir havza Gediz havzasıdır. Gediz ilçesi Murat dağından kaynak alan Gediz havzası Gediz ilçesinin sulama ve kullanma suyu ihtiyacını karşılayarak Şaphane Deresi ile birleşip ilimiz sınırları içerisinde 50 km lik mesafede akmaktadır. Son olarak susurluk havzasının kollarından olan Kocasu deresi Emet ilçesi Esatlar köyü yakınlarından kaynak alarak kayaboğazı barajına açılır ve tavşanlı ilçesinin sulama ve kullanma suyu ihtiyacını karşılamaktadır. İlimizde 26 önemli su havzasının 3 tanesi Kütahya İlimden kaynak aldığı için uygun bölgelere DSİ ve Özel İdare Genel Sekreterliği tarafında uygulanacak baraj ve gölet projeleri ile kuraklığın etkisi önemli oranda düşürülebilir.

İl Merkezimizin içme suyu ihtiyacı Porsuk Çayından karşılanmaktadır. Porsuk Ovası'nın en önemli akarsuyu Porsuk Çayı'dır. Havza dışından doğan ve Çat Tepenin güneyinde havzaya giren Porsuk Çayı havza dahilinde Güvezdere, Çaydere ve Değirmendere'yi alarak Porsuk Baraj Gölü sahasına ulaşır. Porsuk Barajından çıktıktan sonra Kargın Deresi, Uludere ve Musaözü Deresini de alarak havzayı terk eder. Kuzeybatıda bulunan Koca Dere, Güvernaz Dere ve Kapaklı Dere, Yeniköy'de birleşir ve baraj gölü sahasına girer. Bugün itibari ile şehir suyunda sıkıntı bulunmamaktadır. Ancak yaz aylarında kullanıma ve hava şartlarına bağlı olarak bazı mahallelerimizde haftada 1 gün kesinti uygulanabilir.

Kütahya ili Merkez içme ve kullanma suyu kaynakları ve rezervleri

<u>KAYNAK ADI</u>	<u>MEVCUT KAYNAK</u>	<u>KULLANMA MİKTARI</u>	<u>REZERV MİKTARI</u>
Porsuk Kaynağı	1000 lt/sn	400 lt/sn	550 lt/sn
Aksu Kaynağı	40 lt/sn	40 lt/sn	-
Kundukviran Kaynağı	40 lt/sn	40 lt/sn	-
E.Çelebi Kaynağı	30 lt/sn	15 lt/sn	15 lt/sn (YAS)
Okçu Kaynakları	40 lt/sn	-	40 lt/sn (YAS)

Kullanılan su miktarı **15.610.320 m³** tür. Kullanılmayan su rezerv ise **18.921.600 m³** tür

Olası kuraklık durumunda su seviyesi buharlaşmanın da etkisiyle düşebilir ve yer altı sularımızın rezervleri çekilebilir. Bu durumda mahalle aralarında halkımız tarafından tarla haline getirilmiş bahçelerin şebeke suyu ile sulanmasına kesinlikle müsaade edilmeyecektir. Arızalara müdahale zamanında yapılacaktır.

11- İL TARIMSAL KURAKLIK EYLEM ADIMLARI

11.1- KURU TARIM ALANLARI

Tablo 48. Kuru Tarım Alanlarında Tarımsal İl Kuraklık Eylem Adımları

NORMAL KOŞULLARDA	KURAKLIK EYLEMİ			
	1. ADIM KURAKLIĞA HAZIRLANMA	2. ADIM KURAKLIK ALARMI	3. ADIM ACİL EYLEM	4. ADIM KISITLAMA
İl Yıllık yağışı, uzun yıllar il yağış ortalamasına yakın veya üzerinde, yeraltı ve yerüstü su seviyeleri yeterli.	İl yıllık yağışı, uzun yıllar il yağış ortalamasından az, yeraltı ve yerüstü su seviyeleri düşme eğiliminde, Eylül-Ekim yağışları azalan seyirde. (TKYKK kararı)	İl yıllık yağışı, uzun yıllar il yağış ortalamasından az yeraltı ve yerüstü su seviyeleri düşüyor. Eylül-Ekim-Kasım-Aralık yağışı kurak yıllara paralel. (TKYKK kararı)	İl yıllık yağışı, uzun yıllar il yağış ortalamasından az. Yeraltı ve yerüstü su seviyeleri düşüyor. Ekim-Kasım-Aralık-Ocak-Şubat-Mart yağışı en kurak yıla yaklaşıyor. (TKYKK kararı)	İl yıllık yağışı, uzun yıllar il yağış ortalamasından çok az, yeraltı ve yerüstü su seviyeleri düştü. Ekim-Kasım-Aralık-Ocak-Şubat-Mart-Nisan-Mayıs-Haziran yağış toplamı en kurak yıl düzeyinde. (TKYKK kararı)
Alınması Gereken Önlemler	Alınması Gereken Önlemler	Alınması Gereken Önlemler	Alınması Gereken Önlemler	Alınması Gereken Önlemler
1-İl kuraklık eylem planının geliştirilmesi ve sürekliliğinin sağlanması, 2-Yasalar, yönetmelikler ve tüzüklere göre çalışmalar gözden geçirilerek eksikliklerin tamamlanması, 3-Çiftçi kayıt sistemlerinin devamlı geliştirilmesi, 4-Kuraklık erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi, 5-Mera, yaylak ve kışlaklarda Mera Islahı ve Amenajman Projeleri uygulamalarına devam edilmesi, 6- AR-GE çalışmaları; a- Kuraklıktan daha az etkilenen tür ve çeşitlerin geliştirilmesi, b- Su hasadı, teknik ve teknolojilerinin geliştirilmesi, c- Bölgelere göre ürün deseninin belirlenmesine yönelik çalışmaların hızlandırılması,	1-Toplumun farkında olmasını başlatma, eğitim-yayın-yayım, 2-Tarımsal Kuraklık Eylem Planı İl üyelerinin, kurumsal plan görevlerini gözden geçirmeleri, 3-Kuraklığa dayanıklı çeşitlerin tohumluk ihtiyacının tespiti ve tedariki, 4-Toprakta suyun muhafazasını sağlayacak toprak işleme tekniklerinin uygulanması, kontür sürüm,	1-Kuraklık Planını test etmek ve duyurmak, 2-Eğitim-yayın ve yayımla bilinçlendirme, 3-Tarladan bitki çıkışlarının takibi, sorun varsa alternatif ürün ekimi, 4-Topraktaki nemin takibi ile bilgi akışının sağlanması, 5-Toprağın su tutma kapasitesinin artırılması için organik gübre kullanımının artırılması, 6-Topraktaki nemi korumak için malç kullanılması,	1-Mevcut ekim alanlarında, bitki çıkış ve gelişme oranlarının tespiti, 2-Ürün tahminlerinin yapılması, 3-Alternatif ürün çeşitlerinin planlanması, 4-Ürün kayıplarının hesaplanması, 5-Kısıtlama ve yasaklamaların yerine getirilmesi, 6-Hububat yetiştiriciliği yapılan alanlarda korunga, fiğ gibi yem bitkilerinin devreye sokulması, 7-Mera, yaylak ve kışlaklarda otlatma planlanması uygulanması,	1-Tarımsal Kuraklık Yönetimi Koordinasyon Kurulunun Acil Eylem uygulama kararı, 2-Tarımsal Kuraklık İl Kriz Merkezlerince Acil Eylem Planının uygulanmaya konulması ve görev dağılımının yapılması, 3-Eylem planının mali portresi çıkarılarak, ek ödenek tespiti 4-İl Teknik Çalışma grupları oluşturularak konular itibariyle görev dağılımının sağlanması, 5-Yem bitkisi ekilişleriyle elde edilen kuru otun iyi şartlarda saklanması, 6-Meralardan en iyi şekilde yararlanma şartlarının belirlenmesi, 7-Sap-saman ve anız artıklarının depolama şartlarında saklanması, 8-Anızı yakmadan, anız parçalama makinelerinin kullanılmasının sağlanması, 9-Tarım ürünlerinin yangına hassas dönemlerinde gözetleme ve müdahale

<p>d-Kontrollü şartlarda çalışarak simülasyon çalışmaları ve modellemeler yapılması, e- CBS ve UA sistemlerinin izleme, değerlendirme çalışmalarında daha yoğun kullanılması ile ilgili çalışmaların hızlandırılması, f- Sonuçların üretici şartlarında deneme, demonstrasyonlarının yapılarak farkında lığın yaratılması, Havza yağış sularının toprağa, yeraltına verilmesi için havza erozyon kontrol çalışmaları ile yamaç arazilere ve derelere kuru taş sekiler yapımının yaygınlaştırılması, 9- Meyilli arazilere sekileme yapılması, 10- Bütün korumasız tepelerin ağaçlandırılması, 11- Arazi kullanım planlaması; Eğimli alanlara ekilecek bitkiler, Kuru alanlara ekilecek bitkiler, Sulu alanlara ekilecek bitkilerin belirlenmesi, Arazi kullanım planlarının katılımcı bir yaklaşımla yapılması ve bu planlarda belirlenen kullanımlara aykırılıkların önlenmesi</p>	<p>5-Kuru şartlarda yapılan hububat yetiştiriciliğinde verim miktarı ülke ortalamasının çok altında olan alanların, ekim dışı bırakılması, 6-Yazlık ekimlerde “minimum işlemeli tarım” uygulamasına geçilmesi ve desteklenmesi, 7-Kuraklık ve riskleri konusunda yazılı ve görsel basının bilgilendirilmesi, 8-Toprak neminin periyodik tespiti ve izlenmesi</p>	<p>7-Sürdürülebilir, uygun arazi yönetiminin uygulanması,</p>	<p>8-Toprak nemi ölçümleri yapılarak, bilgi akışının sağlanması, 9-Meraların yetersizliği halinde hayvanların geçici alternatif hayvan otlaklarına nakli, 10-Kuraklıktan zarar gören alanlar ile zarar görenlerin tespiti, 11-Süne mücadelesiyle ilgili gerekli tedbirlerin alınması, 12-Kış ve feyezan suları ile bahar sulaması yapılması,</p>	<p>ekiplerinin hazır bulundurulması, 10-Orman yangınlarında alınan tedbirlerin en üst düzeye çıkarılması, 11-Hayvan yem ihtiyacı ve temin edilecek yerlerin belirlenmesi ve ikmalı, 12-Ürün üretim tahminlerinin yapılması, 13-Kuraklığa maruz kalan üreticilerin borçlarının ertelenmesi, düşük faizli kredi verilmesi, desteklenmeleri, tohum ihtiyaçlarının karşılanması ve diğer yardımların yapılması, 14-Zorunlu ihtiyaç halinde yapılan tespitlere göre tahıl yardımı yapılması, 15-Kuraklık nedeniyle ortaya çıkan gıda, geçim ve ekonomik sıkıntılar sonucu oluşan sosyal huzursuzlukların en aza indirilmesi için kamu ve sivil toplum kuruluşları ile ortak çalışmaların yapılması, 16-Uygulamalarda ortaya çıkacak kanuni sıkıntıları tespit ederek, çözüm önerileriyle birlikte ilgili makamlara bildirmesi. 17-Kurak dönem ve bölgelerin arıcılara bildirilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması,</p>
--	---	---	--	--

11.2- SULU TARIM ALANLARI

Tablo 49. Sulu Tarım Alanlarında Tarımsal İl Kuraklık Eylem Adımları

NORMAL KOŞULLARDA	KURAKLIK EYLEMİ			
	1. ADIM KURAKLIĞA HAZIRLANMA	2. ADIM KURAKLIK ALARMI	3. ADIM ACIL EYLEM	4. ADIM KISITLAMA
Yıllık yağış, uzun yıllar il ortalamasının üzerinde veya yakın değerlerde, su stokları yeterli, su kalitesi normal, akarsu akış debileri yeterli.	Yıllık yağış, uzun yıllar il ortalamasından az. Ekim-Kasım yağışı azalan seyirde. Akarsu, baraj ve göletler ile yeraltı su seviyesi azalma eğiliminde. Su arzı talebin altında. (TKYKK kararı)	Yıllık yağış, uzun yıllar il ortalamasından az. Ekim-Kasım-Aralık yağışı kurak yıllara paralel. Yeraltı ve yerüstü su kaynaklarında azalma. Su arzı talepten az. (TKYKK kararı)	Yıllık yağış, uzun yıllar il ortalamasından az. Ekim-Kasım-Aralık-Ocak-Şubat-Mart-Nisan yağışı en kurak yıla yakın. Yerüstü ve yeraltı su kaynaklarının seviyesi azaldı. Su arzı, talebi karşılamıyor. (TKYKK kararı)	Yıllık yağış, uzun yıllar il ortalamasının çok altında, kurak yıllar seviyesinde. Kasım-Aralık-Ocak-Şubat-Mart-Nisan-Mayıs-Haziran yağışları en kurak yıllar düzeyinde, yerüstü ve yeraltı su kaynakları seviyesi yetersiz. Su arzı, talepten oldukça az. (TKYKK kararı)
Alınması Gereken Önlemler	Alınması Gereken Önlemler	Alınması Gereken Önlemler	Alınması Gereken Önlemler	Alınması Gereken Önlemler
1- İl kuraklık eylem planının geliştirilmesi ve sürekliliğinin sağlanması, 2- Yasalar, Yönetmelik ve Tüzüklere göre çalışmalar gözden geçirilerek eksikliklerin tamamlanması, 3- İl Mali kaynaklarının acil ve acil olmayan koşullar için belirlenmesi, 4- Yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının envanter kaydı ve ölçümlerinin devamlılığı ile arz talep dengesinin takibi ve sürekliliğinin sağlanması, ayrıca bu kaynaklara zarar verenlere yaptırım uygulanması, 5- ÇATAK programının kapsamının genişletilerek, ilk etap da sorunlu alanlarda uygulamaya geçilmesi,	1- Su kaynakları ve günlük tüketim miktarlarının izlenmesi 2- Etkin bir sulama yönetiminin sağlanması, 3- Su kalitesini izleme, 4- Suyun tasarruflu kullanılması konusunda farkındalığın sağlanması ve halkın bilinçlendirilmesi, 5- Eğitim-yayın-yayın çalışmaları, 6- Suyun iletiminde kaçakların önlenmesi, 7- HİSG (Hayvan içme suyu göleti) ile mera su ihtiyaçlarının karşılanması, 8- Su tüketimi az olan ve kuraklığa nispeten dayanıklı tür ve çeşitlerin yetiştiriciliğinin teşviki,	1- İller tarafından hazırlanan kuraklık eylem planını duyurmak, 2- Suyun tasarruflu kullanılması konusunda farkındalığın sağlanması ve halkın bilinçlendirilmesi 3- Eğitim-yayın-yayın çalışmaları, 4- Su kullanma planlarının yapılması ve uygulanması, 5- Kısıntılı sulama programların yapılarak gece sulamaları ve rotasyonla sulamanın sağlanması, 6- Su ürünleri yetiştiriciliğinde daha az su kullanımını temin etmek amacıyla, suyun oksijenlendirilme sistemlerinin kullanımının sağlanması, 7- Yetiştiricilik tesislerinde suyun birden fazla kullanımını sağlayacak arıtım v.b alt sistemlerin geliştirilmesi ve tesis edilmesi,	1- İzleme Planında her su kaynağı miktarı ve kullanıcı talepleri değerlendirilerek ürün ekimlerinde suyun miktarına göre ürün çeşidi önerileri ile ana kanal, yedek kanal ve tersiyerlere verilecek su miktarının belirlenmesi ve çiftçilerin yönlendirilmesi, 2- Sulama yönetiminde alınacak tedbirlerin belirlenerek su kullanıcılarına duyurulması 3- Kısıntılı sulama programların yapılarak gece sulamaları ve rotasyonla sulamanın sağlanması, 4- Kısıntılı sulama uygulamasında kullanıcılarla ilgili ortaya çıkacak problemlerin takip edilmesi ve çözümlenmesi	1- Tarımsal Kuraklık Yönetimi Koordinasyon Kurulunun Acil Eylem uygulama kararı, 2- Tarımsal Kuraklık İl Kriz Merkezince Acil Eylem Planının uygulamaya konulması ve görev dağılımının yapılması, 3- Kısıntılı sulama ve su tasarrufunu sağlayan sulama yöntemlerinin uygulanması, 4- Harcanan su miktarına göre ücretlendirme yapılması, 5- Yeraltı su rezervinin, su bütçesi göz önünde bulundurularak kontrollü kullanımının sağlanması, 6- HES'lerden sağlanacak enerji ihtiyacının diğer enerji kaynaklı santrallerden sağlanması, bu rezerv alanlarındaki suyun geçici olarak tarıma verilmesi,

<p>6- Devlet yatırımlarında, açık kanal sulama şebekelerinin terk edilerek, basınçlı sulama tesislerinin, yaygınlaştırılması,</p> <p>7- Sulama sistemlerinde su dağıtım programlarının hazırlanması ve sulama zamanı planlarının yapılması,</p> <p>8- Devam eden gölet, baraj ve sulama tesis inşaatlarının bitirilmesi,</p> <p>9- Yeni yatırım projelerinin uygulamaya konulmasının hızlandırılması,</p> <p>10- Arazi kullanım planlarının tamamlanması ve bu planlara uygun olarak tarım arazilerinin tarım dışı amaçlı kullanımının önlenmesi,</p> <p>11- DSİ tarafından veya muvaffakatı ile YAS kuyularının uygun yerlere açtırılması, mevcutların ıslahı, ruhsatsız kuyuların iptali,</p> <p>12- Basınçlı sulama yöntemlerinin yaygınlaştırılması için kırsal alt yapının güçlendirilmesi,</p> <p>13- Su kalitesinin izlenmesi,</p> <p>14- Tarla içerisindeki su kayıplarını asgariye indirmek için damla sulama sistemlerini kuracak çiftçilerin desteklenmesi</p>	<p>9- Münavebeli ürün yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması ve münavebede su tüketimi az olan bitkilere yer verilmesi,</p> <p>10- Sulu alanlarda sulama programlarına titizlikle uyulması,</p> <p>11- Su kullanma planlarının yapılması ve uygulanması,</p>	<p>8- Drenaj ve atık suların arıtılarak sulamada kullanılması</p>	<p>5. Rezerv alanlarındaki su miktarının tespitiyle kullanıcılara yıl içerisinde, verilecek suyun önceden bildirilmesi, hatta ana ve yedek kanallara verilecek suyun belirlenmesi,</p> <p>6. Şekerpancarı yetiştirilen alanlarda Türk Şeker Şirketi ile protokol yapılarak kısıntılı sulama yapılması ve ekim nöbetinin 5yılı çıkarılmasının temini,</p> <p>7. Ruhsatsız alanlarda çeltik ekimine kesinlikle izin verilmemesi,</p> <p>8. Bitki ve hayvan hastalıklarına ve zararlılara karşı gerekli tedbir ve mücadelenin yapılması,</p> <p>9. Damla sulama yöntemi ile sulama yapan çiftçilerin bakım onarım giderlerinin desteklenmesi</p>	<p>7- Az su tüketen bitkilerin yetiştirilmesi,</p> <p>8- İkinci ürün ekimine izin verilmemesi,</p> <p>9- Suyun öncelikle sabit tesislere (meyve bahçeleri vb) verilmesi</p> <p>10- Su ürünleri yetiştiriciliğinde daha az su kullanılarak, daha fazla balık üretimini sağlayan kapalı devre yetiştiricilik sistemlerinin geliştirilmesi</p> <p>11- Daha az suya ve oksijene ihtiyaç duyan, sazan, yayın gibi türlerin yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması,</p> <p>12- Arıcılıkla ilgili gerekli tedbirlerin alınması</p>
---	---	---	---	--

Tablo 50. Sulu Tarım Alanlarında Tarımsal İl Kuraklık Eylem Adımları (Devamı)

NORMAL KOŞULLARDA	KURAKLIK EYLEMİ			
	1. ADIM KURAKLIK ALARMI	2. ADIM KURAKLIĞAHAZIRLANMA	3. ADIM KISITLAMA	4. ADIM ACİL EYLEM
Yıllık yağış, uzun yıllar il ortalamasının üzerinde veya yakın değerlerde, su stokları yeterli su kalitesi normal, akarsu akış debileri yeterli.	Yıllık yağış, uzun yıllar il ortalamasından az. Ekim-Kasım yağışı azalan seyirde. Akarsu baraj ve göletler ile yeraltı su seviyesi azalma eğiliminde. Su arzı talebin altında.(TKYKK kararı)	Yıllık yağış, uzun yıllar il ortalamasından az. Ekim-Kasım-Aralık yağışı kurak yıllara paralel. Yeraltı ve yerüstü su kaynaklarında azalma. Su arzı talepten az.(TKYKK kararı)	Yıllık yağış, uzun yıllar il ortalamasından az. Ekim-Kasım-Aralık-Ocak-Şubat-Mart-Nisan yağışı en kurak yıla yakın. Yerüstü ve yeraltı su kaynaklarının seviyesi azaldı. Su arzı, talebi karşılamıyor.(TKYKK kararı)	Yıllık yağış, uzun yıllar il ortalamasının çok altında, kurak yıllar seviyesinde. Kasım-Aralık-Ocak-Şubat-Mart-Nisan-Mayıs-Haziran yağışları en kurak yıllar düzeyinde, yerüstü ve yeraltı su kaynakları seviyesi yetersiz. Su arzı, talepten oldukça az. (TKYKK kararı)
Alınması Gereken Önlemler	Alınması Gereken Önlemler	Alınması Gereken Önlemler	Alınması Gereken Önlemler	Alınması Gereken Önlemler
15- Yeni yatırım projelerinin uygulamaya konulmasının hızlandırılması, 16- Su kaynaklarımızın 8.5 milyon hektar araziye sulayacak şekilde planlama ve proje çalışmalarının hızlandırılması (DSİ-İl Özel İdaresi) 17- Tarım arazilerinin tarım dışı amaçlı kullanımının önlenmesi,	12- Münavebeli ürün yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması ve münavebede su tüketimi az olan bitkilere yer verilmesi, 13- Sulu alanlarda yapılacak yazlık ekimlerde, mahallinde hazırlanacak su kullanma ve sulama programlarına titizlikle uyulması,	9- Katı atık hariç, araba yıkanmalarının yasaklanması, 10- Su ürünleri yetiştiriciliğinde daha az su kullanımını temin etmek amacıyla, suyun oksijenlendirilme sistemlerinin kullanımının sağlanması,	10. Rezerv alanlarındaki su miktarının tespitiyle kullanıcılara yıl içerisinde verilecek suyun önceden bildirilmesi, hatta ana ve yedek kanallara verilecek suyun belirlenmesi, 11. Şekerpancarı yetiştirilen alanlarda Türk Şeker Şirketi ile protokol yapılarak kısıtlamaya gidilmesi ve ekim nöbetinin 5 yıla çıkarılmasının temini,	13- Yeraltı su rezervinin su bütçesi göz önünde bulundurularak kontrollü kullanımının sağlanması, 14- Hidrolik santrallerden sağlanacak enerji ihtiyacının diğer enerji kaynaklı santrallerden sağlanması, bu rezerv alanlarındaki suyun geçici olarak tarıma verilmesi,

<p>18- Su kaynaklarının durumu ile ilgili erken keşif ve düşük su seviyesinde su kullanım öngörüsünün iyi hale getirilmesi,</p> <p>19- DSİ tarafından veya muvaffakatı ile YAS kuyularının uygun yerlere açtırılması, mevcutların ıslahı, ruhsatsız kuyuların iptali,</p> <p>20- Drenaj ve kaynak sularının dönüşüm içerisinde kullanımının sağlanması,</p> <p>21- Etkin teknolojilerin özel sektör tarafından yayılması için kırsal alt yapının güçlendirilmesi,</p> <p>22- Çiftçilerin ortak hareket etmeleri, ücretlerin</p>	<p>gerektiğinde ekimden önce üreticilere bildirilmesi,</p> <p>14- Suyun kıt olduğu veya güvenilir olmadığı yerlerde, kuraklığa dayanıklı çeşitlerin seçilmesi,</p> <p>15- Kuraklık ve su kaynakları konusunda, medya ve halkı bilgilendirmek ve sürekliliğini sağlamak,</p>	<p>11- Yetiştiricilik tesislerinde suyun birden fazla kullanımını sağlayacak arıtım v.b alt sistemlerin geliştirilmesi ve tesis edilmesi,</p> <p>12- Buharlaştırma ve diğer su kayıplarını azaltmak, kaliteyi yükseltmek için damla sulama yapılmasında, çiftçilerin desteklenmesi.</p>	<p>12. Çeltik yetiştiriciliğinde ruhsatsız alanlarda yetiştiriciliğe kesinlikle yer verilmemesi,</p> <p>13. Bitki ve hayvan hastalıklarına ve zararlılara karşı gerekli tedbir ve mücadelenin yapılması,</p> <p>14. Hava sıcaklığının yüksek olduğu yerlerde kimyasal yabancı ot mücadelesinin yapılması,</p> <p>15. Toplum tehdit eden salgın hastalıklara karşı gerekli tedbir ve mücadelenin yapılması,</p> <p>16. Su kullanıcıları arasında vuku bulacak anlaşmazlıkları çözmek,</p> <p>17. Çiftçilerin basınçlı, damla sulama sistemine teşviki amacıyla, malzeme alınmalarını desteklemeye devam edilmesi,</p> <p>18. Kış ve feyezan suları ile bahar sulaması yapılması,</p> <p>19. Su kullanıcıları arasında vuku bulacak anlaşmazlıkları çözmek,</p> <p>20. Çiftçilerin basınçlı, damla sulama sistemine teşviki amacıyla, malzeme alınmalarını desteklemeye devam edilmesi,</p> <p>21. Kış ve feyezan suları ile bahar sulaması yapılması,</p>	<p>15- İkinci ürün yetiştiriciliğinde dane mısır, patates gibi ürünlerin yerine daha az su tüketen bitkilerin yetiştirilmesi,</p> <p>16- Sulu tarım yapılan alanlarda yüzey sulama yerine basınçlı ve kontrollü sulamanın uygulanması,</p> <p>17- Su ürünleri yetiştiriciliğinde daha az su kullanılarak, daha fazla balık üretimini sağlayan kapalı devre yetiştiricilik sistemlerinin geliştirilmesi,</p> <p>18- Daha az suya ve oksijene ihtiyaç duyan, sazan, yayın gibi türlerin yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması,</p> <p>19- Su ürünleri yetiştiriciliğinde yarı entansif veya ekstantif yetiştiricilik sistemlerinin yaygınlaştırılması,</p> <p>20- Arıcılıkla ilgili gerekli tedbirlerin alınması</p>
---	---	---	--	--

--	--	--	--	--